

NÉPÜNK

Sefredactor: **Wasserstrom Sándor**

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

Pergament szakad - de az Eszme örök...

Micsoda tehetetlen düh, micsoda állati fogvicsoritás kell ahhoz, ami végbemegy a „kultüemberek” társadalmában, amikor a zsidóság legszentebb kincsét sárbatiporják és szertefoszlott pergamentjét az uccák porába hajigálják. A barnainges rohamosztágozók benyomulnak a bécsi templomokba és kiráncigálják a Tórát, az örökbecsü pergamentet, széjjelszaggatják és kegyetlenül meggyalázzák. Erre kell gondoljunk, összeszorult szívvel és könnyes lélekkel, amikor a Mátán Tóra ünnepét tartjuk. Évezredekkel ezelőtt a Szináj hegy tetejéről lejött Mózes a kötblákkal és 600.000 zsidó állta körül a világ legcsodásabb és legfélelmetesebb színterét, amikor villámlás és mennydörgés között elkövetkezett a Tóra átvételének napja. A Sevuot ünnep csodás szimboluma és emlékeztetője a nagy Tetre, amely évezredekre determinálta egy pusztai nép sorsát.

Csufolódnak és gunyolódnak velünk, amikor azt mondják, „kiválasztott nép” vagyunk. Mi nem harsogjuk fennhéjázóan ennek igazát, mert ha igaz is, akkor ez a kiválasztottság inkább arra vonatkozik, hogy: a szenvedések kiválasztott népe vagyunk. S arra, hogy az erkölcsi világrend alapjait jelentő tilalmak és parancsok még ma is távol állanak sokmillió ember lelkétől. Mi zsidók hamar megtutottuk lelkünkben azt az utat, ami az ősemberi primitívségtől, a „ne öl” és „ne lopj” és „tiszteld apádat és anyádat” parancsig terjed. De hol van a tökéletes rádiót és bombavetőt készítő ősember attól, hogy ezeket a csodás és egyszerűségükben mélyseges jelentőségű posztulátumokat megértse. Mert az ősembert nem az jellemzi, hogy kőbaltával rohan ellenfelére. Lehet ősember az is, aki tankok ezreivel, valamint a modern harcászati bacillus és gázhaborujával akarja elvenni azt, ami a másé. Új vadászterületekért folyik a harc, meg kövér legelőkért, aranyért és ezüstért, ércekért és kőolajért. Mint egykor régen, amikor a legprimitívebb társadalmi együttélési formák között élt az egyszerű ember.

Hogyan értse meg a teuton ősember, aki mindég újabb vadászterületekre vágyik és azt fégyveresen akarja elrabolni magának, a mi Bibliánkat, amelynek eszmei magasságát nem jutott még el. Ezért nem tudja, mivel álljon bosszút. Szakítsa széjjel? Megteszi! Gyalázza meg, szégyenítse meg? Megteszi!

Azt hiszi ősemberi brutalizálásában, hogyha a pergament nem tud ordítani a fájdalomtól és nem jönnek könnyei, akkor már győzött az anyag felett. Lehet, hogy a szégyen kézzel írott bécsi pergament jelképesen szenved a barbár pusztítók kezei között: de naiv elképzelés, amely azt képzelet, hogy az Eszme is megöli ezzel. Dühönghet az ősemberi vadság, amely ma barna ruhában és ba-

garia csizmákban dübörög és véres kését feni, hogy legyilkolja embertársait, a jobb legelőkért, mégha azok bányák és kohók is a modern gazdaságban. Ezzel az Eszme nem hal meg. Sőt — sajtóságos módon — épen ez biztosítja örökkévalóságát.

Ők, a bennünket zsidókat ma meg nem értők, ők, akik még a felebaráti szeretetnek gondolatáig el sem jutottak, csak aláznak meg bennünket, a szináj Tóraadás kései hirdetőit. Nekünk nincs egyebünk, mint arculütöttek, megszegyenülten, hirdetni tovább az Erkölcs győzelmét az anyag felett. Mit nekünk vademberek támadása, amely se-

lyembársony Tóratakarókat sároztat be, a bécsi kaszárnyák kamráiban. Azt hiszik a naivak, a primitívek, az őrmesterek és szadista gyilkosok, hogy ezzel az isteneszmét kompromittálják? Soha, soha, soha! A „kiválasztott nép” akkor is hirdetni fogja a szináj nagy napok emlékét és emberiséget átforgató erejét, amikor ez a kor és annak „nagyjai” két sort fognak jelenteni iskolások könyvek szűkreszabott oldalain. Mert nekünk nincsen semmi erőnk, csak azok az írások, amelyeket Bibliának, vagy Tórának nevezünk. És övéké a kés, meg gyilkok, mienk az erkölcsi magasrendűség.

Sevuoth ünnepén emlékezzünk arra, hogy a pergament szakadhat, mert az csak anyag, ami az elmulás veszélyének van kitéve. De az Eszme, a hit, a felsőbbrendűségbe vetett rendithetetlen hitünk örökidőkre hirdetni fogja azt, ami Szinájnál kezdődött.

Erre emlékezzünk a Tóra adásának emléknapján és hirdessük, hogy az anyag fölött a végső győzelmet az eszme fogja learatni.

Freud professzor Angliába költözött

London. — A világlapok közlése szerint Sigmund Freud professzor, a pszichoanalízis megalkotója, akit a nemzeti szocialisták, Bécsbe való bevonulásakor letartóztattak és sértegettek, kiszabadult és Londonba költözik. Kisérteiben vannak felesége, Martin fia,

Anna leánya és hat kedvenc tanítványa, akikkel együtt fog lakni Londonban. A világhírű tudós menekülése élénk bizonyítéka annak a tervszerű hadjáratnak, amelyet a nemzeti szocialisták folytatnak általában a tudás és a zsidó tudósok ellen.

Abdullah emir uralma alatt egyesíteni akarja Transzjordániát és Palesztinát

Terrorcselekmények az ország egyes részeiben

London. — A „Daily Telegraph” jelentése szerint Transzjordánia uralkodója emlékiratot nyújtott át a felosztási bizottságnak. Ebben tagadja, mintha hozzájárult volna a felosztási tervhez és kifejti az emlékiratban régi tervét, amely szerint Transzjordánia és Palesztina arab fennhatóság alatt egyesítendő közös állami keretben, amelyben a zsidók az általuk lakott területeken autonóm jogot élveznének. A kormánynak arab és zsidó tagjai volnának. A zsidók által lakott területeken, a viszonyoknak megfelelően engedélyeznék a zsidó bevándorlást. Tíz évig még érvényben volna a mandátum, addig az angolok figyelemmel kísérik az együttes arab-zsidó rezsim hatását.

A Jewish Agency executívja is emlékiratot nyújtott át a felosztási bizottságnak, amelyben részletesen vázolja a zsidóság helyzetét Palesztinában. Dr. Chaim Weizman két ízben volt már kihallgatáson a felosztási bizottság előtt. Legutóbb május 26-án, mely hosszabb ideig tartott.

Palesztina északi részében újra súlyos terrorcselekmények történtek. Chanitát újra megtámadták. Három óra hosszat ostromolták az új zsidó telepet. Ezek! Munczik se-

gédrendőr súlyosan megsebesült és a Hadassza kórházban behalt sebeibe. Katz Abraham segédrendőr szintén megsebesült, de könnyebben. A támadók sok halottat vettek.

Beth Hakerem közelében két arab merénylet megölte Jakob Ichaki zsidó kazánkovácsot.

Tibériásban a piactéren bomba robbant, négy arab megsebesült. Egy rendőrtisztet, egy arabot, aki a merénylet helyéről elszaladt, üldözőbe vett, de az arabok megtámadták. A tömeg ezután ostrom alá vette a zsidó házakat és üzleteket. Négy zsidó megsebesült. Több letartóztatás is történt. Közöttük van néhány revizionista is. A revizionisták egy része éhségstrájkot kezdett.

Ramat Hakovésben (Émek Chéfer) ütközet volt a rendőrség és a terroristák között. A terroristák titokban aláaknázták az országutat és amikor a rendőrség az ügy bevizsgálására odaérkezett, tűzharc keletkezett a terroristák és rendőrség között, amelynek egy rendőrtiszt megsebesült. A terroristák közül heten sebesültek meg, közöttük egy halálosan. Többet elfogtak közülük, akiket beszállítottak az akkói fogházba.

Amikor Prága hat óra alatt egy félmillió embert mozgósít

A cseh főváros képe, az izgalom napjaiban

Prága kedélyes város. Nincsen benne ridegség, ahogy a cseh ember pszichéje is nagyon érdekes. Nagyon komolyan dolgozik, céltudatos, szorgalmas, de azért szereti a zenét, a dalt és a jó pilseni sört. Prága különösen karakterizálja a cseh világnézetet és felfogást és ezért érdekes, ha a német erőszakosságok óráiról adunk egy kis helyzetképet.

Lapunk más helyén írunk a történelmi Prágáról, zsidó vonatkozásban. A tegnapi Prágája, amely elérte nemzeti céljait, most aggodalmas. A nyugodt fejlődés utját keresztelte Henlein és a mögötte álló nagy „H”, aki Berlinből dirigál.

Prága kitűnően organizál. Nemhiába voltak a nagy monarchia idején is a csehek a legjobb szervezők, Ausztria tulajdonképpen összefogói és így érthető, ha Masaryk és Benes új államát is közigazgatásilag és katonailag is jól megszervezték. A vasúti nagyszerű, s ha nemzetiségileg nem a legsikertelenebb, annál szilárdabb más tekintetben. Prága életén nem látszik meg a belső izgalom. Fegyelmezetten folytatják lakói napi munkájukat és erejük tudatában még a henleinista diákok provokációjára sem reagálnak. Pedig ezek elég fegyelmezetlenül viselkedtek. Így a villamoson német szöveggű jegyeket követeltek és felemelt karral köszöntötték egymást. Csak az bosszantotta fel már a prágaiakat, amikor félig egyenruhás alakulatok vonultak fel. Egy csoportot le is fogtak és fehér harisnyájukat ott az uccán kellett levegyék.

GAZMASZK ÉS UJSÁGHOSSZ

Talán a legjobban azon látszik meg a titkos nyugtalanság, hogy Prágának ama üzletei előtt, ahol gázárlásokat árusítanak, az emberek százai állanak sorfalat, hogy bejuszanak megvenni a gázárlatot, mert nem tudják, mikor kell felvegyék, hogy életüket megmentésük. A polgári lakosság áll sorban, hogy „fedezze” ebbeli szükségletét. Még a lapok csinálnak jó üzleteket. Soha olyan éhesen és izgatottan nem várták a lapokat Prágában, mint ezekben a napokban. A lapok rendes és extra kiadásait széjjelkapkodták. „Konjunktúra” ebben a két cikkben van. Gázárlat és ujság. A többi üzlet nem virulnak ennyire. Sőt!

500.000 EMBER HAT ÓRA ALATT

Az egész világsajtó közölte, hogy részleges mozgósítást hajtott végre a köztársaság kormánya. Azt mondják, hogy 500.000 embert mozgósítottak hat óra leforgása alatt. Éjjel kettőkor kapták a parancsot és reggel hat órára mindenki ott volt, ahová a behívó parancs szolt. És minden a legnagyobb csendben és a legnagyobb fegyelmezettséggel. A gépezet, a köztársaság katonai apparátusa precízen működött és kiállotta a tűzpróbát. Nemhiába jelentette ki Krofta külügyminiszter, hogy a Csehszlovák köztársaság megvédi magát még abban az esetben is, ha nem mindenki állana mögéje, akire számít. Hisz azonban feltétlenül abban, hogy nem hagyják cserben barátai és szövetségesei. Magabizó és biztos a kormány és talán csak benső izgalommal várja a holnapot.

HENLEIN NEM MINDENÜTT GYŐZÖTT

A vasárnapi választáson a Benes-féle nacionalista szocialisták újabb 9000 szavazatot nyertek Prágában. Szavazatot vesztek a szélső jobboldal és a Henlein párt. Négyezeröttszáz szavazatot vesztek Henlein. Benes egykori pártja 22%-ot nyert vidéken. A szélsőjobboldal husz százalékot veszett. Gajda filofasiszta pártja 73%-ot veszett. A német többségű csehszlovákiai községekben Henlein pártja 67—25%-ban győzött. Hlinka páter szlovák autonomista pártja 22%-ot veszett. A választásokkal kapcsolatban honvédelmi célokra perselyeket állítottak fel, amelyekbe váratlanul nagy összeg gyűlt egybe. Prágában több mint egy millió csehkoronát gyűjtöttek össze.

Prága több mint ezeréves multja biztosíték arra, hogy a „Prága nincs többé” csak fantazmagória. A Hradzsín büszkén áll és egy tetterős nép megpróbáltatása után elkövetkezik újra a nyugodt fejlődés korszaka. 357.000 zsidó lakja a köztársaságot és hiszszük, hogy ez a tábor reményekkel nézhet a jövőbe...

A lengyel miniszterelnök ellene van a zsidóellenes javaslatoknak

Varsó. — A napokban felkereste Slawoj Sklandowszky tábornok miniszterelnököt egy zsidó küldöttség, amelynek vezetői a lengyel képviselőház zsidó klubjának vezetői: Dr. Emil Sommerstein, L. Minsberg és Rubinstein rabbi voltak. Emlékiratot nyújtottak át, amelyben tiltakoztak az ellen, hogy a nemzeti egység pártja legutóbb hozott zsidóellenes határozatát a sejm megvalósítsa. A küldöttség a miniszterelnök figyelmét felhívta arra is, hogy a párt zsidóellenes konferenciájának előadója Stanislaw Paporcky volt, aki a kormány nemzetiségi ügyosztályának főnöke.

A miniszterelnök kijelentette a küldöttség előtt, hogy a nemzeti egység pártjának zsidóellenes határozatait csupán egy politikai párt vélemény-nyilvánításának kell tekinteni, mert ez nem felel meg a lengyel kormány programjának és nem köti a kormányt. Az audiencia után a zsidó parlamenterek kommunikét adtak ki a miniszterelnök nyilatkozatáról. Egyidejűleg tiltakozó nyilatkozatot is kiadtak az „Ozon” által megszavazott határozati javaslattal kapcsolatban. Tiltakoztak az igaztalan támadások ellen, amelyek a zsidóságot érik, különösen azt hangsúlyozták, hogy a zsidóság az egyetlen lengyelországi kisebbség, amelynek nincsenek területi aspirációi. Kijelentik a legnagyobb határozottsággal, hogy elszántan fognak harcolni minden olyan kísérlet ellen, amely a zsidóellenes törvényhozás bevezetésére irányul. Ez a program idegen mintára készül — írja a memorandum — és brutális erőszakra támaszkodik. Lengyelország zsidó lakossága soha nem fog meghajolni a törvénytelenség előtt, nem fogja feladni az al-

kotmányban biztosított jogait, nem fog lemondani kulturális, gazdasági és társadalmi életlehetőségeiről és nem hagyja Lengyelország három és félmilliónyi zsidósága jogait, hanem keményen fog harcolni alkotmányban biztosított jogainak maradéktalan megvalósításáért.

— Meggyalázzák a zsinagógákat a bécsi nácik. (Bécs). Három bécsi zsidó imaház és egy népkonyha ellen megdöbbentő támadást intéztek az SA. legények. Körülbelül ötven SA. legény istentisztelet idején behatolt a zsinagógába, kikergette az ájtatoskodókat, miután többet közülük inzultált, másoknak pedig erőszakkal levágták a szakállát. Ezután összevissza zúztak mindent, ami a kezükbe akadt. A Wohlmützstrassei zsinagóga még ma is romhalmaz képét mutatja. A frigyszekrény romokban hever, a tóratekercekek darabokra tépve, az egész helyiség összetört padokkal és imaárványokkal, összetépett imakönyvekkel és imaköppennyel teli. A tizezer shillinget érő héber vallási könyvtár teljesen megsemmisült. Hat öreg zsidónak vágták le a szakállát, mialatt súlyosan megkínózták őket. A Wohlmützstrassei népkonyhában, ahol ezeröttszáz ember étkezik naponta, hatszáz shilling értékű élelmiszert dobtak az uccára. Az árja szomszédok az uccáról szedték fel azt, amit csak lehetett. A népkonyha egész berendezését összerombolták, úgy, hogy három napig zárva volt a konyha. Amikor megkezdődött a rombolás, nyomban értesítették a rendőrséget, de egy órába telt, amíg két rendőr a helyszínre érkezett. A rombolók közül kettőt letartóztattak. A Vorgartenstrassei és a Sturwerstrassei zsinagógában ugyancsak megsemmisítették a tóratekerceket és egy zsidó fiatalembert kényszerítettek arra, hogy egy öreg zsidó aggastyánnak levágja a szakállát.

— RABBIJELÖLTEK FIGYELMÉBE!

A kultuszminisztérium hivatalosan közli, hogy a rabbivizsgát az eredeti elhatározás értelmében június 7-ikén tartják meg. Amennyiben a közbeeső ünnep miatt egyesek nem tudnának erre az időpontra a fővárosba utazni, úgy ezek számára június 9-kén, csütörtökön folytatolagos vizsgát tartanak.

Schwartz Menyhértné orth. zsidó leány internátusa Oradea
Ep. Ciorogariu 8. Telefon: 12—11

Fiu és leány gyermekek nyaraltatása

BRATCAN

(fővonal gyorsvonati megálló)

Az állomástól 10 percrenyire a hegyek között egészséges kő épületben, por és szélmentes helyen. Állandó ideiglenes. Kiránduló helyek. Sporttér. Strand! Tenniszpálya! Hízó, nap és légkúra. Mérsékelt díj! Kitűnő referenciák. Prospektus. Szezon június 26-101, augusztus 26-101. Azon érdeklődők, kik az első turnusban akarnak résztvenni, helybeosztás céljából jelentkezzenek mielőbb.

A csehszlovákiai zsidóság

hősiessége

Unos-untig ismert vád — a többi ezer-nyi között — hogy mi, zsidók nem szeretünk katonáskodni, hogy „druckebergerek” voltunk és vagyunk, hogy az állam biztonsága, meg határainak biztosítása nekünk nem fekszik szívének. Bizonyítani tudjuk a multból, hogy tizenkétezer németországi zsidó halt meg a világháboruban és tízezernyi magyar zsidó és sokezer romániai zsidó és amerre nézünk, mindenütt hősiessen harcoltak és haltak meg hazájukért.

Sok hőskölteményt irtak és tudnánk írni mi is a zsidó hősekről, de hagyjuk el a multat, amikor a jelenről is írhatunk, talán szebbet és jobbat, mint a multról. Ismeri minden ujságolvasó, hogy mi játszódik le a csehszlovák és a német nép között. Tudjuk, hogy lecsapásra kész héjja módjára vijjogott a német szoldateszka és ha nem léptek volna fel a nagyhatalmak, akkor ma már sok ház és város volna romhalmaz és sok ezer ember aludna örök álmát, csak azért, mert Hitler országa hódítani akar. És amikor mindezt végiggondoljuk, akkor jön a zsidó hősköltemény. Híreket kaptunk a fenyegedett köztársaság minden részéből. Az egyik hír azt mondja: önként jelentkező szakállas zsidók őrzik a hidakat és mennek patrullba. Jön a másik hír: Munkácsról, Ungvárról és a többi pod-ruszi és szlovenszkói zsidó lakta városokból vidáman és lelkesen, önként jelentkező zsidó katonák mentek a német-cseh határra, hogy ha kitörne az átkozott háború, életüket áldozzák Masaryk és Benes demokratikus köztársaságáért. Nem kellett katonai rendőrséget igénybevenni, razzizálni sem kellett a zsidó uccákban, de még csak kérni sem kellett a zsidókat, hogy

vonuljanak be. Tíz és tízezer zsidó ember, fiatal és öreg, hagyta ott az irodát meg az üzletet és nem akart „segédszolgálatos” lenni, mert ludtalpa van, sőt még a ludtalpasak is mentek, hogyha kell, életüket adják azért az országért, amely őket egyenjogú polgárokká tette. Nem kell ehhez mágia, sem pedig ördöngösség: csak józan ész. A csehszlovák köztársaság zsidósága husz esztendő óta érzi országát áldó és védő kezét. De ne gondoljuk, hogy a köztársaság nem szigorú állam. Bizonyos, hogy szigorú adótörvényei vannak és „kordába” tartja népeit. Nem operett-állam, hanem dolgozó, komoly, konstruktív nép. Nem volt eddig sem majális a zsidóság élete gazdasági téren, de jogegyenlőség van, törvényelőtti egyenlőség, nincsenek numerusok sehol és aki dolgozni akar, annak megadják a lehetőséget. Ezért jelentkeznek a zsidó tizezrek, no és valljuk be, hogy azért is, mert inkább meghalni hősiessen a frontokon, mint hagyni bemaszározni a legnagyobb zsidó ellenséget és azután megdöglenni. A szudéta-német határon csak csehek és zsidók teljesítenek szolgálatot. A zsidók azért, mert olyan megbízhatóak, mint maguk a csehek. És mennek a szakállas „gyáva” zsidók és mennek a fiatalok, bátran, lelkesen, önként.

Tanulság: kevés és egyszerű. Jól kell bánni a zsidó polgárokkal, nem kérnek semmi különöset, csak egyenlőséget és ha ezt megkapják, bármikor készek meghalni azért az országért, ha a veszély órái jönnek. Most így van Csehszlovákiában és így lenne mindenütt, ahol egyenlőség van és megadják a zsidóknak az élethez való jogot. Ha van élet-jog, akkor lehet kötelesség a halál is!

A Codreanu-per tanulságai

Lezajlott a Codreanu-per. Érdekes tanuvallomásokat olvastunk és nagyon mélyszántó volt az ügyész beszéde, amelyben Zelea Codreanu összes ügyeit megvilágította. A zsidóság kérlelhetetlen ellensége Codreanu, ezért nehéz róla olyan hangon írni, hogy az objektivitást megőrizzük. De van bennünk önkritika és mi nem akarjuk még magunknak sem mondani, hogy mi tisztán látjuk a Codreanu ügyet és mi helyesnek

A hőség ellen

frescot

burettet

tropicait

ruhavásznat

KATZ

Posztóáruházában
ORADEA, Str. AVRAM IANCU
vásároljon

OLCSÓ ÁRAK!

tartjuk súlyos elítéltetését. Tíz évet kapott Codreanu. Bizonyára megérdemelte és a bíróság ítélete objektív és helyes volt. Többet nem mondunk róla. Természetesen örvendünk annak, hogy Codreanu per tárgyalásán a zsidókérdés nem merült fel, mert nekünk — hála a Teremtőnek, — semmiféle szerepünk ebben a perben nem volt. Codreanunak az államhatalommal volt pere. Mi kívülállottunk ezen.

Nem mondhatjuk, hogy örvendtünk ennek a pernek. Mert nem jók, ha vannak „áldozatok” akár mondva csináltak is. De ha az állam vezető tényezői ezt így találták jónak, akkor mi meg különösen helyesnek találjuk. Hiszük és reméljük, hogy ezentul nyugalom lesz, abszolút nyugalom és békeségesség munká fog uralkodni az egész országban. A szubverzív elemek a legnagyobb eréllyel skartba lettek téve, kényszerlakhelyet jelöltek ki számukra és a „vezért” elítélték. A zsidó közönség van olyan józan, hogy nem kárörvendő és nem nézi az efemer értéki „győzelmeket”, hanem messzire lát, messzi a jövőbe. Codreanu megtagadta önmagát.

AKDOMUSZ

Irla: GÖLBSTEIN MÓR

Akdomusz milin... A dicsdalok legszebbje... A hymuszok legdicsebbje... Fülembé zeng meg ez ének mélyesége dallama, mely lelkünk legtitkosabb, legrejtettebb hurjait pendíti meg bennünk. Szövege új, nem régi, de dallama évezredek reményeket regél és mégis mindig friss. Éneke, ha vén pergamentről halljuk zengeni, háborgó lelkünket átfonva nyugtatja meg és úgy képzeljük, hogy a mennyből velünk éneklük: Akdomusz milin...

Berdicsev vénei tanácskozára gyűltek egybe. A tanácsház előtt rengeteg nép várakozott. Riadt szemük rosszat sejtett és szerencsétlenség előérzete lebegett a tömeg fölött. Közben a vének félelemtől sápadtan mesélgették a borzalmakat, amit hallottak a fellázadt pásztorok állatias kegyetlenkedéseiről. Hirnök jött lóháton, hogy fél napi járóra vannak a pásztorok és menteni kell, amit menteni lehet. Raszkovic falut kirabolták, felporzalták, zsidóit lemészárolták... Mi egyébre várhat Berdicsev zsidó lakossága? A vének sirtak és könnyek csillogtak ezüstös szakállaikon. Most megszólalt egyik:

— Itt ülünk, sőhajtozunk és egy okos szóval nem támogatjuk a népet. Rabbi Meir közöttünk a legidősebb, Isten szent ígéiben a legjáratosabb. Menjen el ő a Sabation folyó tulsó partján lakó testvéreinkhez és kérjen tőlük segítséget számunkra.

Az összegyűltek meglepetlenül hallgatták a különös indítványt. Szavai elhangzása után elcinte kétkedve, de folyton határozottabban helyeselték a tervet.

— Igen, rabbi Meir szent ember. Neki sikerülni fog, — bölöngáltak rá a többi vének.

Rabbi Meir először megjéjt, hogy őt küldik ily nehéz utra. De azért nem kellett sokat rábeszél- ni. Már készülődött is, hisz drága testvéreinek megmentéséről van szó! Az összegyűlt vének könnyezve bocsájtották utjára és miután családjától elbucszott, elindult.

Alig hogy kiért az utra, óriási szél kerekedett, villámlani, dörögni kezdett. Meir imádkozott: „A jámbort nem éri rossz, nem botlik sziklákba, mert angyalok őrzik”. A szél erősödött. Lassan egy tüzsugárral övezett felhő kezdett ereszkedni a magasból. Valami hirtelen megragadta Meirt és beültette a felhőbe. A tüzsugarak halkán zúgni kezdtek és a felhő elkezdett repülni a négtelen ürbe. Meir ott is leborult és tovább imádkozott...

Most a felhő hirtelen megállott és sülyedni kezdett a föld felé. Még mielőtt megtudta gondolni, hogy mi történik vele, már a földön érezte magát.

Sűrű erdőben volt. A fák telve voltak levelekkel és az erdő még se volt árnyas, világos arany-színű napsugár borította be az egész erdőt. És közelében, az erdő szegélyén ott zuhogott a Sabation folyam.

Hatalmas zuhanások hallatszottak a víz felől. A folyam köveket hajigált maga előtt. Embernagyságu kőszirtok emelkedtek a kék hullámokon a magasba és újból nagy robajjal zuhantak le. A folyam folyást, fáradhatatlanul dolgozott. A kövek szinte ritmikusan egymásutánban emelkedtek és zuhantak perenyi szünet nélkül.

Meir remegve állott ottan. És reszketve mondta:

— Oh, hogy jutok én itten át.

Hang hallatszott a rengetegből:

— Sabat napján!

— Sabat nagy napján! — hebegte Meir. Hisz akkor a halál fia vagyok, mert megszegem a Szent napot! — Hangja rezgőn vibrált az erdő sűrűjében, míg hangzott a válasz.

— Kishitül Nemde-testvéreidet akarod megmen-teni? Akkor ne habozz, hanem tüstént indulj!

E pillanatban megszűnt a folyam kösziklákát hányni és számtalan hang énekelni kezdte Sabat királynőjének hymuszát.

A folyam pedig elnémult és szeliden folytatta utját. A parton egy beszögelésbe kis csolnakot vett észre, melybe most már habozás nélkül beszállott. Ernyedt karjaival megragadta az övezőt és erős csapásokkal igyekezett a tulsó partra. Alig hogy partot ért a lába, egy ember toppant eléje. Öltözete nagy, kék vonaloz, fehér tulesz volt. Széles vállu, óriási szál ember volt. Talán még egyszer akkora, mint Meir. Megragadta karját és megrázta.

— Izrael fiaiból való vagy? Mi? És nem átalottad megszegni szent Sabat napját?

— Vezess a legőnébbhez! — mondta csendes megadással Meir. Az óriás szótlannal teljesítő kérését. Nagy kristálypalotába voltak együtt a tíz törzs bírái. Hosszu ezüst szakállaik csillogtak, szemük fénylett, talán sirtak is... mert éppen egyik beszélt, mily kinokat és szenvedéseket kell szegény véreiknek elviselni a bösz pásztoroktól. Ép most jön, akit vártunk.

— Meir! Figyelj ide! Mi tudjuk, hogy segítségért jöttél hozzánk. Megkapod! De fel kell áldoznod érte életedet.

A zsi-bongás elhallgatott a teremben.

Ajjh!...

Másutt a beszemedresben, a polisban, kohlstibliben vagy mikvében cseréli ki az ember napi keserveit, itt mifelénk télen az irodában, nyáron meg a templomudvarbeli diófa alatt történik. Az a bizonyos kedves, meghitt háttér hiányzik itt ugyan, de amazok híjával, ezzel is be kell érünk.

Ülünk hát a diófa alatt és sóhajtozunk.

— Ajj! — mondja az egyik és a társaság elhallgat.

Aki az „ajj”-t mondta, borotváltképi és egyizben magam is láttam, amint diót ropogtatott Sáterába szent napja előtt, diót, ami pedig a bünre emlékeztet. De az ajjt azért úgy mondja, mint Varsóban és mint Bécsben és Berlinben szokás. Ez nem jaj. A jaj egyebet jelent. Az „oh!” is. Kevesebbet. Halványabb, szintelenebb, kifejezéstelenebb. En határozottan merem állítani, hogy ha százféle emberfajtaival elsőhajtatnám az ajjt, pontosan megtudnám állapítani, melyik jött zsidóból. Mert a többi a szájából mondaná és legfeljebb a beszélőszervek különböző színezése tenné némileg különbözővé. A zsidó a szívéből mondja. A szívével.

Azt mondja hát az egyik zsidó, hogy ajj!

Tulajdonképpen nem is volt különösebb oka, hogy ezt az ajjt így a szívéből kiröpitette. De éppen ez is egyik furcsa jellemzője, hogy mindig akad valakije, vagy valamije, akire vagy amire az ajjt alkalmazza. Ha nem itt, másutt, ha nem mára, a tegnapi, vagy a holnapra holnaputánra. Nézi a diófa alól a szemben lévő szerb hegyeken a tavasz mesteri ecsetjét és azt mondja: ajj! A 18 áldásból álló imát mondja és azt is megtoldja azzal, hogy ajj! Nézi a lányát, a Szóret, aki az őszön töltötte be a huszat és feléje lehel: ajj! Jön a városházi szolga és láttára elsőhajtja, hogy ajj!

Ez a városházi szolga különben egy nagyszerű ember; soha a légynek sem ártott és a bolond zsidó mégis azt mondja, ha látja, hogy ajj!

Ha szívében mélyebb fájdamak tanyáznak, az ajjhoz hozzáteszi a Ribajniselajlemot is. Így: Ajj, Ribajniselajlem!

Itt, nálunk, ezt a dupla sóhajt nem mindenki tudja már. De az ajjt még igen.

Ennek a fentemlített szolgának különben csak a tél óta jár az ajj. Ő tudniillik egyszemélyben dobos is. Nekem például annak előtte különös passziót okozott a dobolása. Képes voltam abbahagyni a legkedvesebb olvasmányomat, vagy a legszórakoztatóbb szórakozásomat és kiállni a kapu elé, hallgatni a dobolását. Csak egyetlenegy embert hallottam életemben így dobolni, ereb Chezkl Kleint Zemplénricsén. Pedig reb Chezkl csak helyettes dobos volt, kiségitő. Kukoricatörés, vagy krumplikapálás idején, amidőn Kusztondi Pesta, a kisbíró a hivatalát, a dobbal együtt Klájn szomszédra bizta. Reb Chezkl már 48-ban is dobos volt, akkor a honvédeknel. A segéd dobolást csak azért vállalta, hogy ki ne jöjjön a gyakorlatból, ha majd megszólalnak a kürtök és menni kell a világ négy sarkából haza. Dobszónál könnyebb ilyen hosszú uton a gyaloglás. Egyébként nem igen volt rászorulva az ilyen alkalmi dobolásokra. Ő volt a mikve-jid is, vagy finomabban fürdőkezelő. En annak a dobolását úgy szerettem, hogy szívesen adományoznám most neki a fürdőigazgató címet is, ha meg nem haragudnék az örök fényességben érte. Nyáron cseresznyét árult a piacon, télen meg drótozással foglalkozott, közben zsoltárokat mormolt, így lehetett, az ajka ugyanis állandóan mozgott. Hogy melyik volt a főfoglalkozása, nem tudom, tudniillik, sámesz is volt. Nem segéd, mint a dobolásnál, hanem fő, ha az alsámeszi állás betöltetlen is maradt.

Bocsánatot kérek, hogy ezzel a reb Chezkllel így elkalandoztam, de a dobolásról jutott eszembe. A tisztelt olvasók engedelmevel majd máskor még visszatérek rá. Különösképpen arról szeretnék még vele kapcsolatban írni, ahogy a hundertummicveszt elreclitálta és azt szeretném még kottára venni, ahogy a kváter szót bizonyos alkalmakkor a templomban magából kifuvolázta. Itt most még csak azt akarom megemlíteni, hogy a dobolás előtt állítólag rituális fürdőt vett, nem lehet ugyanis tudni, hogy egy szívből jövő dobolás nem hozza-e el a Megszabadítót, akárcsak az ajj idejében való elsőhajtása.

De azért, aki a reb Chezkl dobolását nem hallotta, a mošu Joan dobolásán is el tud gyönyörködni. Nekem különösen az nyujt különösebb élvezetet, amidőn mošu Joan a mozit dobolja. Ezt három nyelven teszi és nagyszerű hallgatni, amint a germán és magyar szavakat ropogtatja.

Mošu Joan csak a télen esett ki egyidőre a kegyünkől, amikor ilyeneket mondott: Se duce la cunostință, că... a cselédjét elsejéig tartozik elbocsájtani. Vagy: se duce la cunostință, hogy a zsidók állampolgársága... Továbbá: se duce la cunostință, că... és így tovább.

Mondom: ülünk a diófa alatt és sóhajokat cserélünk. Hirtelen mošu Joan alakja tűnedezik fel. Az egyik hitsorsos erre azt mondja: ajj! Mošu Joan ezt fölötte rossz néven veszi és hogy az ajjnak helytelen időben való alkalmazását bebizonyítsa, kitergeti a táskájában lévő írásokat. Az arcok hirtelen felderülnek. Az írásban sok minderől van szó, de a végén rövid összefoglalás: „... ennél fogva a vizsgálatot lezárom és állampolgárságát igazoltnak nyilvánítom”.

A szemek felragyognak. De ez csak egy pillanatig tart. Az egyik ujdonsült állampol-

A magyar példa nyomán

Lengyelországban is zsidó törvényt akarnak életbe léptetni

Varsó. — A kormánypart többségét alkotó Nemzeti Egység tábora legutóbb tartott gyűlésén határozatot fogadott el, amelynek alapján a kormány a sejm elé viszi a zsidókérdés törvényes megrendszabályozásának törvényjavaslatát. Ennek megfelelően június 8-ra rendkívüli ülészakra hívták össze a lengyel sejmet, hogy a betérjesztendő következő két törvényjavaslatot megszavazza:

1. A szabadkőművesség megrendszabályozása.
2. A lengyelországi zsidók tevékenységének elhatárolása.

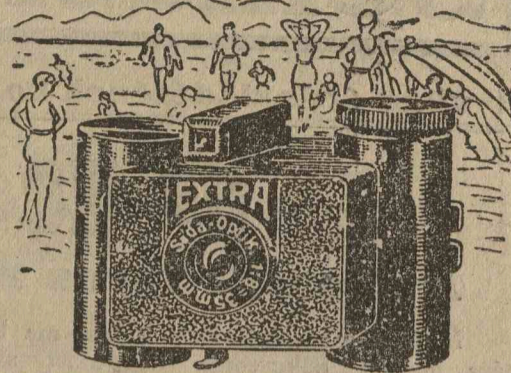
A lengyel politikai életben egyre nagyobb teret foglal el a zsidókérdés és a hivatalos kormánykörök zsidóellenes magatartása is mindinkább feltünőbbé válik. A kormány által benyújtott törvényjavaslat a következő elvek alapján készül el:

A zsidók ma olyan tényezőt alkotnak, amely akadályozza a lengyel állami és nemzeti erőik szabályos fejlődését.

A lengyelországi zsidókérdés megoldása csak a lengyel államban élő zsidók számának jelentős csökkentésével érhető el. A zsidók körében fenn-

Olcsón és jól étkezhet
Merschkovits
orth. kóser pensiójában
BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
(bejárat Strada Soarelui 7.)

Ebben az évben is
SIDA
EXTRA

MARAD A FIATALSÁG
fényképezőgépe

A GÉP
LEI 250

FILM 10 FELVÉTELRE
LEI 32

Kapható a szaküzletekben.
KÉPVISELET: „SIDA” BUCUREȘTI I
CAL. CALARAȘI, 65

gár különös kérdéssel fordul mošu Joanhoz:
— És mondja Joan bácsi, egy kis párnoszet is kapunk most majd hozzá?

Mošu Joan a vállát vonogatja.

A zsidó zsebre gyüri a papirost és azt mondja újra:

Ajj...

Löwenkopf Kálmán.

álló kivándorlási törekvéseket messzemenően kell, hogy támogassa az államhatalom.

A palesztinai zsidó állam felépítésének csúcsa iránt rokonszenvet tanusítunk és egyidejűleg megállapítjuk, hogy a zsidó kivándorlás főcélja Palesztina kell, hogy legyen.

A korlátozott palesztinai bevándorlási lehetőségekre való tekintettel azonban más bevándorlási országokat kell keresni a lengyelországi zsidók számára. Ezért nemzetközi megoldást kell találni a zsidó kivándorlás kérdésére.

A kulturális és szociális élet centrumait teljesen meg kell tisztítani a zsidó befolyástól. Mivel a zsidók a városokba koncentráálódtak, behatoltak a sajtóba, könyvkiadásba, színházba, zenébe, képzőművészetbe, moziba és rádióba, vagyis olyan területekre, amelyek döntő fontosságúak a kulturális élet szempontjából.

Az iskolahálózat terén is tervszerű megoldást kell találni a zsidókérdésre.

Nem lehet célja a lengyel nemzetiségi politikának a zsidók nemzeti asszimilálása. Zsidó származású egyedek azonban, akik szolgálatokat tettek a lengyel népnek, felvehetők a lengyel nemzeti közösségbe.

A törvényjavaslat az önkényes zsidóellenes aktusok megszünetését, a zsidó kérdés nyugodt és rendszeres megoldását követeli.

Zsidó körök alkotmányellenesnek, történelmileg igaztalanoknak, társadalmi és gazdasági tekintetben pedig lehetetlennek minősítik ezt a programot.

Egészségét veszélyeztető Náthaláz-Grippa
Védekezzen! Használja mosakodásánál állandóan a
Senlaslo fertőtlenítő toalettszappant, megóvjja egészségét!

A világ érdeklődésének homlokterében

PRÁGA

Az ősrégi város zsidóságának története

Minden szem izgatottan figyel ma Prágára, mert a béke sorsa függ most attól, hogy mennyire áll ellent a nagy germán nyomásnak, a demokratikus köztársaság. Nem tudjuk, hogy meddig fog folyni ez a provokáció, meddig akarja még lázas nyugtalanságban tartani a germán fascizmus Európát, illetőleg az egész világot. Már folyik a vér miatta évek óta Spanyolországban és csaknem egy éve már, hogy a „tengely” vége, a hatalmas Kína kinlódik az öt megrohano japán imperializmussal szemben. És most Prágára került a sor.

Prágára, amely a vergődő közep európai demokrácia utolsó fellegetvára. Legutóbbi számunkban már felvázoltuk Prága történelmének zsidó vonatkozású részeit, most pedig befejezzük az ismertetést. Sajnos egyre inkább szükség van rá, hogy elmerüljünk a múlt vizsgálatában, mert ez nemcsak intelmeket, de tanulságokat is tartalmaz.

PRIVILEGIUMOK, ÜLDÖZÉSEK

II. Ferdinánd uralkodása alatt (1627-ben) végre megkapta a prágai zsidó város azt a jogát, hogy terjeszkedhet. Lichtenstein herceg segítségével tudták ezt megszerezni, aki városi helytartó volt. Megengedték nekik, hogy a gettóhoz közellevő, ellenséges érzelmű emberektől elkönfiskált házakat megvehessék. II. Ferdinand igyekezett a zsidókhoz igazságos lenni, nem kellett nekik külön adókat befizetni, de Csehország és Szilézia zsidóinak évente 40.000 forintot kellett befizetnie. A nagyon vallásos katolikus császár azt is elrendelte, hogy a zsidók szombatonként végig kellett hallgassanak egy prédikációt is a keresztény templomban. 1648-ban III. Ferdinand uralkodása alatt újabb privilégiumokat kaptak, amelynek folyománya volt, hogy a csehlakta vidékekről mindinkább Prága felé közeledtek.

1680-ban nagy pestis járvány volt Prágában, amelynél 3000 zsidó halt meg. Ekkor azt tervezték, hogy Lieben elővárosba telepítik a zsidókat. De amíg tervezték, 1689-ben leégett a zsidó városrész, amikor is 318 ház 11 zsinagóga esett a lángok martalékául. Nem akarták megengedni az újjáépítést, de különleges biztosítékok mellett mégis engedték a zsidó város építését.

1694-ben egy Simon Abeles nevű 12 éves fiú állítólag ki akart keresztelkedni és ezért apja megölte. Így mesélték és ez nagy felháborodást keltett. Simon Abeles-t a prágai Teinkirche-be helyezték örök nyugalomra. Az ezután következő kor, 1729-től, egy zsidóellenes gazdasági kampány megindulását jelenti. 1744-ben Mária Terézia kiutastási parancsot ad ki a cseh- és morvaországi zsidóság ellen, akik az örökösödési háborúkban annyit szenvedtek a kiraboltatástól, hogy nagyrésztük teljesen elszegényedett. (Ha szegény a zsidó, elkergetik, mert szegény, ha meg gazdag, kirabolják s ezután kergetik el.

Anno 1744. és anno 1938. is.) 1745-től 1748-ig voltak a prágai zsidók számüzetésben és azután, rendkívül nagyösszegű adók fizetése ellenében (204.000 forint) volt szabad visszatérni. 1752-ben megszigorították a zsidójelvények viselésének kötelezettségét, 1754-ben pedig újra leégett a zsidónegyed.

KIK VOLTAK A SZELLEMI NAGYSÁGOK PRÁGÁBAN?

József Delmedigo, meghalt 1655-ben Simon Spira, Elias Spiro David Oppenheim, a nagy bibliofil (1736-ban halt meg), Ábrahám Postelberg, Jonathan Eybeschütz, Meir Fisels, Szerach Eidlitz. Voltak annak idején nagy jesivák, amelyeket híres rabbik vezettek.

A legnagyobbak közül való volt: Jecheskel Landau (1755—1793), amikor különösen virágzott a prágai zsidó élet, II. József toleranciális rendelkezései inkább germanizálási és centralizálási akarásból fakadt, mint igazi toleranciából. De ez nem is volt fontos, mert az eredménye mégis az volt, hogy a zsidóknak jó dolguk volt. II. József idejében katonai szolgálatot kellett teljesíteni, iskolai kötelezettségük volt a jiddis és héber nyelv eltiltása az oktatásban. Viszont az iparban több könnyítést biztosított a zsidóknak. Nagy változást jelentett 1841-ben az a rendelkezés, amely megengedte a prágai zsidóknak, hogy ingatlant szerezzenek. 1846-ban pedig megkezdtek a különleges zsidó adók alóli felmentést.

1848 meghozta a prágai zsidók számára is az egyenjogúsítást. 1852-ben megszűnt a „zsidóváros”, mint olyan és egyesítették a többi négy prágai városrészrel. Amikor 1896-ban rendezték Prága városát, sokat leromboltak a zsidó részből, de meghagyták az Altneuschul, amelyet a XIII. században építettek, a Pinkasschul, amely a XV. században épült, azután a gettó-temetőt, amelyben 15.000 sírkő van, azután a középső vagy Wolschauer temetőt, amelyet 1680-ban, mint pestis-temetőt létesítettek és 1786-tól 1890-ig a hitközség temetője volt. Nagy változásnak volt kitéve az utóbbi évszázadban a Meysl-zsinagóga, a klauz. A legjellemzőbb a prágai zsidó épületek közül még ma is a Meysl által alapított zsidó város háza. Történelmi és művészettörténelmi értékek vannak felhalmozva a prágai zsidó muzeumban.

AZ ALTNEUSCHUL TÖRTÉNETE

Ez a prágai zsidó templom a maga nemében páratlan az egész világon. Prága legrégibb zsidó imaháza s kevés van, amely régibb lenne. A monda szerint a Szenttemplom lerombolása után nemsokára építették először azok, akik elmenekültek Palesztinából. Állítólag alapkövei a jeruzsálemi Szenttemplom köveiből van. Amellett azt a „tnaj”-t állították fel, hogy a házat, amikor eljön a Messiás, azonnal le kell rombolni és a köveket visszavinni. Ezért hívják tulajdon-

képen a templomot „Al-tnaj” zsinagógának (e feltétel mellett). De az sincs kizárva, hogy egyszerűen azért hívják így, mert „neue Altschul”-nak hívták, amikor renoválták. Minden valószínűség szerint a XI. században épült és 1142-ben, vagy 1171-ben Samuel Misrachi által renováltatott. Később nem engedték a rabbik renoválni, mert állítólag az 1389-ben áldozatul esett mártírok vére festette be a régi falakat. Ezért van oly komor kinézése. Az almemor-on található arannyal átszőtt zászlót a prágai zsidók a harmincéves háborúban kapták, mert hősiessé megvédték a Károly-hidat a betörő svédoktól. Aki már járt Prágában, felejthetetlen emlékek vibrálnak benne, mert ma is rendkívül megkapó és elgondolkasztó, amikor ilyen ősi emlékek között bolyong a ma zsidója. Minden köhöz vér és egy kevés dicsőség is tapad. A régi templom, a temető, a zsidó város háza a héberbetüis órával, Rabbi Löw hatalmas kőszobra, a „kodajs” szavak egy szokatlan helyen, minden, minden a prágai zsidóság multjáról regél.

A PRÁGAI ZSIDÓSÁG JELENJE

1848-tól kezdve egészen a XX. század elejéig olyan fejlődésen ment át a prágai zsidóság, mint a közep európai zsidóság többi része. Főleg a német kultúrához asszimilálódtak, ami érthető is, mert hiszen Prága, az osztrák monarchia egyik értékes kincse volt. A múlt század nyolcvanas éve óta bizonyos cseh-asszimiláció is érezhető volt. A német gazdasági és irodalmi életben jelentős szerepet játszottak, ami arra vezethető vissza, hogy Prága német lakossága igen csekély volt, aminthogy ma is, alig 4—5 százaléka a lakosságnak. A többi lakosság cseh. A német intézményeket zsidók pénzén létesítették, a német középiskolák ifjúságának tekintélyes hányadát zsidók képezték. De ez az asszimiláció a német kultúra felé mindinkább visszafejlődésben van. A vidékről jött német diákok antiszemitizmusa már a háború befejezése óta érezhető volt. A zsidók ma már a csehek felé orientálódnak, különösen mióta látják, hogy a szudéta német vidékeken éppen olyan bojkott van, mint amilyen Németországban, vagy Ausztriában. A szudéta vidéken lakó zsidók elköttyavetelik vagyonukat, üzleteiket, gyáraikat és biztonságosabb területre költöznek. A Henleinisták pedig posztokat állítanak a zsidó üzletek elé, mint a Harmadik Birodalomban.

1921-ben összesen 31.751 zsidó lakott Prágában, ma sincsen több, mint 40.000 zsidó, noha vidékről sokan a fővárosba mentek. A régi Csehországnak nincsen több, mint 80—90.000 zsidó lakosa. Érdekes, hogy az 1921 évi népszámlálásnál 16.342 csehnek vallotta magát, 7406 németnek és 6000 zsidónak. A prágai zsidó lakosság nagyrésze kereskedő, bizományos, vagy ügynök. Sok a zsidó ügyvéd és orvos, kevesen vannak állami, vagy városi szolgálatban, a rendőrség és katonaság csaknem zsidómentes.

Rövid vázlatban ez Prága zsidóságának történelme. Itt is voltak üldözések, de kevés város van a világon, ahol a zsidóságnak annyi dicső napjai is lettek volna. Dacára jelenlegi kisszámú zsidóságnak, telített sok érdekes zsidó emlékekkel. Reméljük és hisszük, hogy a porosz erőszak soha nem fog győzni a cseh főváros fölött.

Kényelmes Pensió!
 Elsőrendű ort. kóser vendéglő és hodega!
Gelbschein-nál, București
 Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Ücső és pontos kiszolgálás!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 2440

„Népek” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5698

Péntek: Szivan 4, június 3.

Szombat: Szivan 5, június 4. 6. : פ'ר'ה

ערב שבועות

Heti szidra: כמדרב

Heti haftora: ור'ה מספר

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8.00

gyertyagyújtás 8.08

Istentisztelet kezdete 8.24

Szombat befejezése 9.20

Vasárnap: Szivan 6, június 5: א' דשבועות (Sevuot első napja)

Hétfőn: Szivan 7, június 6: ב' דשבועות (Sevuot második napja): מזכיר (Mazkir)

Tóra ország

Sevuot 5698

Amikor a zsidó nép országának birtokában volt, akkor hét hetet számlált pészachtól kezdve, amikor sarlójukkal vágni kezdték az „életet”, a gabonát... Mi volt többek között ennek a számlálásnak célja? Hogy emlékeztesse a zsidóságot, boldog állami léte idején is arra, hogy nélküle még akkor is a szegénység henyerét enné. Toché! lispajr sivó sövüajsz... Izrael akkor kezdte csak a napokat és heteket számlálni addig a napig, amikor a Tóra adásának ünnepe elkövetkezett. Tóra nélkül a föld, a birtok, az önálló állami lét is fikció volt csupán, értéktelen és jelentéktelen ajándék.

A szabadsággal és állami léttel rendelkező Izrael emlékeztetébe kellett idézni, hogy „ki li hoorec”, mert enyém a föld, enyém minden virág és gyümölcs, mely nektek érik és illatozik. A Tóráért lett mindez, a Tóra miatt kaptuk és a Szentírás nélkül el is veszíténénk. Ki li hoorec, mert enyim a föld, enyim az ország és az egész gazdag népi élet csak addig igaz, ha rajta és benne a Biblia szociális igazsága megvalósul. A Tóra feltétlen és örök értékét akarja lelkünkbe, szivünkbe vésni a szefiroh jelentősége, ez volt a napok és hetek jelentősége, amelyet számoltak és számoltunk mind a mai napig.

Amikor Izrael népe nem számolt a Tórával és a Tóráért, amikor elfelejtette, hogy nemzeti életének legfőbb attribútuma az isteni szikra, amikor azt hitte, hogy e nélkül is megtarthatja földjét, birtokát, amikor „annyi istene volt Judának, ahány városa”, akkor elvesztette országát, függetlenségét és népi szabadságát. Mindene elveszett — csak a Tórá-t tudta megmenteni. Amiről lemondott, az lett örök kísérelője, népi életének alapja és gáluti kísérelője.

Több ezer év telt el azóta és az elherdált birtok nem akar visszakerülni. Hiába könyörög a világ népeihez a zsidóság, egy talpalatnyi földet sem akarnak adni. Csak emlékezni a szefirah napjaiban azokra a mártír százazatokra, akik ezekben a napokban s az év többi részeiben ontották vérüket az Egyetlen nevéért. Mennyi vér, mennyi vér. Amott az ősi földön vértanuk százai, akik csak a legutóbbi időben is életüket áldozták, a földért. Meg a

többi tíz meg százazatok, akik szenvednek a Tóráért, zsidóságukért. Szörnyen csatlakozunk az emancipációba vetett hitünkben is. Az egész emberiség boldogtalan és a fegyverkezés örületében szenved, de legszerencsétlenebbek mi vagyunk, mert nekünk sehol sincsen helyünk.

Ha elmélyedünk a számlálás és a szefira mélyseges szimbólumaiba, ha tanuljuk szent iratainkat, akkor hitet nyerünk ahhoz, hogy ez a példátlan világdráma mégsem végződhet tragikusan: a zsidó gálut felszámolása el kell következzen. Ha azért kerültünk exiliumba, mert a Bibliát nem becsültük eléggé, akkor is megbünhödtük a multat és jövőndőt.

Hétszer hét napot kellett számlálnunk, amíg elérkeztünk a Sevuoth ünnepéhez. Hétszer hét próbát kell kiálljunk, amíg Isten országát újra elérhetjük. A zsidó törvények betartása kell legyen a vezérfontál és minden népi megmozdulásunk alapja, mert mindaddig homokvárakat építünk, míg egyes lépésünket nem vezet az Egyetlenbe vetett tántorít-hatalatlan hit. Bizunk a zsidó nép józanságában, hogy megérti majd az Eg hangos és hívó szavát. Mindegy, hogy milyen frakció: 'Aguda-e a neve, vagy 'Mizrachi... csak a Tóra megtartását tűzze ki célul és fogjon össze. a cél érdekében, akkor hisszük, hogy az elhagyott föld újra élettel lesz telített és ismét Izrael boldog népe fog uralkodni az ősi föld szépséges virányain...

Dr. Feldmann Sámuel főrabbi
Sannicolaul-Mare.

Nemcsak a C.F.R. engedélyez a
LUNA BUCUREȘTI
látogatóinak 50 és 75%-os
kedvezményt

GALERIES LAFAYETTE
minden árral versenyez, bármely
választékon tulatesz és felülmul minden
minőséget.

— SINGER orth. kóser restaurant Lu-hacovice (CSR) fürdőhelyen már megnyit. Tekintélyes régi ház. Elsőrangú konyha. Mikva a házban. Cim: Hotel Singer Lu-hacovice, Csekoslovensko.

— „Zsidópad” provokációkat rendeztek a Henlein-diákok Prágában. (Prága). Prof. Cermák előadásánál, aki extrém nacionalista tanokat hirdet a prágai német egyetemen, a szudéta-német diákok megszállták a termet és a zsidó diákok számára „gettó” padokat akartak beállítani. A zsidó diákok nem hagyták magukat úgy, hogy a normális ülést kellett helyreállítani. A Henlein-diákok a végső konzekvenciáig vonták le provokációikat, amelyek ezuttal Prágában nem sikerültek.

— Kindergärtnerin, Jüdin, perfect Deutsch mit Jahreszeugnissen, sucht Stelle zu Kindern in gutem Hause. Käthe Weich, Satu-Mare, Hotel Dacia.

— Szezárd zsidók világkonferenciája Amsterdamban. (Amsterdam). Most zajlott le 41 delegátus részvételével a második szezárd világkonferencia, amelyen tizenkét országból jelentek meg a kiküldöttek. A konferencia elhatározta, hogy Jeruzsálemben egy szezárd rabbifőiskolát létesít és e célból 100.000 fontos alapítvány biztosítja a főiskola működését. A főiskolának célja az lesz, hogy a világ szezárd zsidóságának rabbijait kiképezze és tanítókat, akik a szezárd ifjúságot héber szellemben nevelje.

— Engelman Fülöp Tg.-Mureș str. Stelelor 7, szállit kóser turót, urdat. A tg.-mureși főrabbi hechserével ellátva. Naponta friss gyártás.

Zsíros
arcbörhöz
puder
helyett

— Londonból akar rituális vágógépeket beszerezni Budapest zsidósága. A rituális vágás eltiltása óta a budapesti marhavágóhid vezetője sokat gondolkodik afelett, miként lehetne ezt a kényes problémát kielégítő módon megoldani. Most — állítólagos angol találmányu gép felállításával akarnak segíteni a helyzetet. A londoni vágóhidon már hosszabb ideje dolgoznak a Weissberg-féle készülékkel, amely lehetővé teszi a marha levágását úgy, hogy az a rituális előírásoknak és az állatvédelmi szempontoknak egyaránt megfeleljen. A gép tanulmányozására bizottság utazik Londonba. Ennek tagjai: Rosta János fővárosi tanácsnok, Semsey Géza egyetemi magántanár, az Altagézségügyi Tanács tagja és Fülöp Imre dr főállatorvos. Rajtuk kívül a rituális husfeldolgozásában érdekelt vállalatok szakemberei is kiutaznak Londonba és ha ott kedvező benyomást szereznek, Magyarországon is sor kerülhet ilyen gépek felállítására. Egyelőre csak egy mintadarabot hoznak be, mert a többi gépet Magyarországon állítják elő. Egyedül Budapesten legalább tizenöt gépre lesz szükség.

— Pályázat. A brașovi zsidó elemi iskolánál 1 tanítói (tanítónői) állás van üresedésben. Pályázhatnak elemi iskolai oklevéllel bíró, vallásos életű tanítók (tanítónők), kik az elemi iskolában hittant és héber nyelvet is képesek tanítani. Az állás 1938. szept. 1-én foglalható el. Pályázati határidő jun. 20. Pályázni óhajtok küldjék be irataik másolatait, valamint fizetési igényeiket alanti címre: Comunitatea Izraelite de rit. Occidental, Brașov. Str. Mureșanilor Nr. 31.

Külföldi báriumból

garantáltan csak

fele mennyiség szükséges

mint a belföldiből. Ha külföldi báriummal dolgozik, állandóan **egyenletes** minőséget kap.

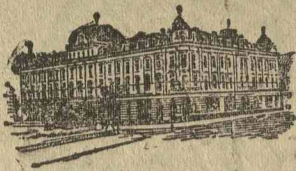
Rendkívül előnyös árban beszerezhető:

Ullmann József és Flai

cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 8
Telefon 677

Csak a

GRAND HOTEL

LAFAYETTE - ben
lakjon BucureștibenKözponti fekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos.
CALEA VICTORIEI No. 11 - Telefon 3-5410

— **Meghalt Leopold Lebovits Budapesten.** A mizrachista világ egyik kemény harcosa dőlt ki az élők sorából. Különösen azon a területen, ahol ő működött és harcolt, voltak és vannak kevesen, nagyon kevesen. Leopold Lebovits, a budapesti mizrachisták doyenje volt. Most már nem volt a régi fanatikusa, mert elfáradt az élettől és a munkától a 74 éves korában elhunyt kiváló férfi. Rendkívül sok alkotóerő és készség, irástudás és harciasság volt életeleme Lebovits Lipótnak, aki most elment s ki tudja, mikor termel ki majd újra egy ilyen sajátos egyéniséget a budapesti humusz, amely furcsa alkotóelemeivel, nagy vezéreket adott a cionista zsidóságnak, mint Herzl és Nordau, de a mozgalom maga mégis gyermekcipőben jár. Lebovits a mizrachista felfogásnak volt törhetetlen harcosa és most, hogy eltávozott, nehezen pótolható irt hagyott maga után. Legyen emléke áldott!

— **Hirdetmény.** Ezennel közhírré tesszük, hogy Mátyás orth. kóser étterem Clujion Cal. Reg. Ferdinand 49. sz. alatt felügyeletünk alatt áll és így kaszusz szempontból teljesen megbízható. A clujii aut. Orth. Izr. Hitközség rabbinátusa és kaszusz-bizottsága

— **Külföldi zsidóság segítsége az osztrák zsidóságnak.** A napokban Bécsben időzött az American Joint Distribution Comitè megbízásából dr. David J. Schweitzer. A helyzet tanulmányozása után egy szükségprogramot állítottak össze, amely többszáz zsidó kivándorlást készít elő, akik azonnal mehetnének, viszont egy későbbi kivándorláshoz szükséges szelektálás előkészítését is, azonkívül pedig rétegeződéses kiképzését olyan zsidó csoportoknak, amelyek el fognak távozni Ausztria területéről. Dr. Schweitzer kijelentette, hogy Anglia és Amerika zsidósága gondoskodni fog arról, hogy a szükséges pénzek rendelkezésre álljanak, hogy a bécsi hitközség a szükséges intézkedéseket megtehesse. Többszáz személy kivándorlásához szükséges összegek, valamint száz gyermek számára már meg is van a pénz, ami fölött rendelkezhetnek. Mindenekelőtt olyanok jönnek tekintetbe, akiknek legsürgősebb a kivándorlás, s akik előtt Palesztina és Amerika kapui nyitva vannak. Ez a „sufort” program. A helyzet mostanig kaotikus volt, ezért nem tudott a külföldi segítség eredményes lenni, bár mostanig is 10.000 ebédet adtak ki naponta. E célból március közepe óta hetenkint 5000 dollár érkezik Amerikából és Angliából Bécsbe.

— **6-8 parcella Cur-Salomba eladó.** Érdeklődni: Rudolf Mosse, Timișoara, „125” jelűre.

PRIM
a fém-tisztítók
Királya

— **Az emigránsok problémája Belgiumban.** (Brüsszel). Az emigránskérdés új stádiumba jutott Belgiumban. Olyan hírek terjedtek el, hogy a Jointnak Brüsszelben különleges komitéja alakult, amely exponálja magát a zsidó kivándorlókért. A belügyminiszter elrendelte, hogy a határokat szigorúan ellenőrizték, nehogy emigránsok jöjjenek be az országba, miniszteri engedély nélkül. A titokban bevándorolt zsidók nagyon súlyos helyzetben vannak. Attól félnék, hogy kiutasítják őket. Ehhez hozzájárul még, hogy a belga segélybizottság, amelynek terhei jelentősen megnövekedtek, az utóbbi időben szintén jelentős elhatározások előtt áll. Minden segély eszközlését megszüntette, reméli azonban, hogy csak rövid időre. Ezáltal nem csupán a most érkezők nem kaptak segítyt, hanem, akik régóta ott tartózkodnak, sem. Brüsszelen kívül Antwerpenben is felállítottak segélybizottságokat. Az alakuló ülésen a hitközség elnöke Julius Schnerb elnököl. Nathan Bistrizky vezető Belgiumban a Galil akció, amely intenzíven folyik Brüsszelben, Antwerpenben és Liège-ben.

AXELRAD orth. kóser étterem

Oradea (Kereskedelmi Csarnok épületében) a közönség rendelkezésére áll. **Május elseje óta bejárat csak a kapu alatt.** — Esküvőkre és bankettekre igen alkalmas nagyterem. Szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

— **Az emigránsok problémája Genfben.** (Genf). A Népszövetség tanács elhatározta, hogy egységes szervezetet létesít, amely az emigránsok problémájával foglalkozik. Avenolt, a Népszövetség főtákarát megbízták, hogy lépjen érintkezésbe a Nansen-hivatal elnökével és a németországi emigránsok főbiztosával, Sir Neill Malcolm-al és együttesen dolgozzanak ki részletes tervet, hogy a két hivatalt egységesítsék. A tervet a Népszövetség legközelebbi ülésén fogadják tárgyalni. Elhatározta a Népszövetség tanácsa, hogy a németországi High Commissioner hatáskörét az osztrák emigránsokra kiterjeszti. A tanács elfogadta a javaslatot és megbízta Sir Neill Malcolm-ot, hogy a legközelebbi ülésén referáljon az osztrák emigránsok helyzetéről és jelentést tegyen az e kérdésben érdekelt kormányzatknál. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy az angol alsóházban Sir Arnold Wilson interpellációjára. R. A. Butler a külügyi hivatal államtitkára kijelentette, hogy a Népszövetség törekvéseit támogatni fogja.

— **Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozóhelye** Brașovban Goldstein orth. kóser étterme, Brașov, Str. Voevod Mihai 20. I. emelet.

— **A Roosevelt terv.** Roosevelt elnök, az amerikai kongresszus elé tervet nyújtott be, amit már megírtunk, amelyben 72.500 dollár megszavazását kéri az amerikai emigráns támogatását illetőleg. Az eviani konferenciára már kinevezte megbízottait Washington. Myron Taylor mellett az USA Robert Pell és George Brandt fogják képviselni még az eviani konferencián az Egyesült Államokat. Az emigránskérdés rendezésére megalakult bizottság megkezdte működését és megtárgyalta azokat a lehetőségeket, hogyan lehetne letelepíteni bizonyos országokban az emigránsokat. Julius 6-án kezdődik az eviani konferencia. A németországi emigránsügyek egykori intézője, James MacDonald lett a bizottság elnöke.

— **Oradeán közvetlen a szénapiac** mellett építés alatt levő ház üzlettel, 2 szoba, mellékkelhelyiséggel olcsón és sürgősen eladó. Ugyanott házépítés céljaira parcellák jutányos árban. Kedvező fizetési feltételek. Cim a kiadóban.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Sir. Lipscani 7.

Telefon: 462-91

Socec hátamögött. Postavámmal szemben.
Eisőrangú erdélyi konyha.

— **Délafrikában megbuktak az antiszemiták a parlamenti választáson.** (Johannisburg). Most folytak le a parlamenti választások Délafrikában, amelyen fényes győzelmet arattak az egyesült pártok, amelyek élén Hertzog miniszterelnök és Storrs tábornok áll. Az antiszemiták, akik összefogtak a nacionalistákkal, hatalmas vereséget szenvedtek. Egyetlen mandátumot sem kaptak. A capetowni újságok azt írják, hogy döntő vereséget szenvedtek az antiszemiták a délafrikai unióban.

— **Egy bátor hang az osztrák sajtóban.** Graz. A stájer vidék legnagyobb lapjában, a „Grazer Volksblatt”-ban Ude, az ismert egyetemi tanár és lelkes cikk írt a zsidóüldözésről. Többek között a következőket írja: „Az igazság szempontjából minden tulkapást elítélünk, amelyet idegen népek ellen elkövetnek. Nemhogy semmiféle szolgálatot nem teszünk német népiünknek akkor, amikor a zsidókat üldözzük, hanem ellenkezőleg, inkább ártunk vele magunknak. Nekünk németeknek is mindenkor arra kell gondolnunk, hogy amit nem akarunk magunknak, azt ne kívánjuk másnak. Eppen ezekben a napokban kellene nekünk a legszigorúbb igazságra törekednünk. Aki mégis nem így cselekszik, az akaratán kívül is megsérti a német nevet és árt saját népének”. A cikk nagy feltűnést keltett és nem értik, hogy miért engedték meg ezt a bátor hangot Ude professzornak.

— **Egy amerikai szenátor követeli, hogy nyissák meg Palesztina kapuit.** New York. Rabbi Aba Hillel Silver tiszteletére rendezett banketten Robert J. Bulkley ohio-állambeli szenátor is beszédet tartott, amelyben kihangsúlyozta, hogy nyissák meg Palesztina kapuit a bevándorlás előtt és csak a gazdasági felvevőképességet vegyék tekintetbe. Roosevelt elnök közbelépésének a menekültek elhelyezésére vonatkozólag első etappja az volna, ha nagyszámú letelepülést engedélyeznének. Bulkley szenátor élesen kikelt a zsidóüldözések ellen és kijelentette, hogy a keresztény világnak kötelessége, hogy a nagy igazságtalanságot jóvátegye, amit a zsidósággal szemben elkövet.

— **126.000 font az osztrák zsidóknak.** London. A Council für German Jews ötödik jelentéséből kiderül, hogy a szükségessé szorított osztrák zsidóknak eddig 126.000 fontot gyűjtöttek össze.

Rasolkészítők

Borbélyok

Delapidateurok — figyelmébe!

fehér és szürke színben erős

BARIUM

ismét olcsón kapható

Moară „Elisabela” Oșorhei, Jud. Bihor

A mult bizonyítékai

Amerikai archeologusok szenzációs ásatásai Damaskusban

Kétezer évvel ezelőtt, az ősi Szentély idején épített zsinagóga teljes épségben hagyta reánk a mult emlékeit. — A syriai főváros modern érdekességei. — Ragyogó utak, komfortos szállodák találkoznak, a primitív keleti megnyilvánulásokkal.

Beiruthból, a szép libanoni kikötővárosból elindultam a syriai határ felé. Egy kicsi, de nagyszerűen rohanó autóban ültem. Utitársaim voltak két fekete-képű arab és egy arab soffőr. Alig 160 kilométernyit van előtünk és tekintettel a legragyogóbb aszfalt-utra, két óra alatt meg is futjuk az utat. Utitársaim nagyon szeretnék tudni, hogy ki vagyok, de én nem szeretek újabb uti-ismeretéseket kőtni. A hegyek között rohan autónk, felettünk a Hermon hófödte csúcsai, alattunk mély völgyek. Hideg van. Beiruthban trópusi meleg, itt fenn jólesik a plédet lábamköré csavarni. Az arab soffőr látja, hogy unatkozom és egy csavarással bekapcsolja az autó rádióját. Jeruzsálemi leadót kapcsolja és hébernyelvű előadást kapunk. Éppen a színházról, a héber színházról beszélnek. Arab utitársaim megkérdeik, hogy értem-e a nyelvezetet és mert sziklák között rohan autónk és nem tudom, milyen „urak”-kal vagyok együtt, hallgatás a válaszom.

A határra érünk. A libanoni és syriai határ. Francia terület az egyik is, a másik is. De azért van vámvizsgálat. Dohányt keresnek. Elég kedélyes a vizsgálat. Csak francia vizum kell. Nem lehet tudni, hogy mikor fogják ratifikálni a franciák a syriai és libanoni önállóságot, de akkor kétségtelenül sok bajuk is lesz az önálló arab törzsekkel, a druzokkal és többi félvad arab törzsekkel. Az alexandréti szandzsák is sok bajt fog még okozni, hiszen erre igényt tartanak a törökök is. Majd akkor nem lesz oly nyugalom és nem lehet tudni, ha egy druznak vagy hasonló arab rassznak fegyvert adnak kezébe, vajjon merre fognak a golyók repülni? A druzok künn élnek a pusztákban és mert szeretik a könnyű keresetet, nem lehet tudni, mikor akarnának betörni Damaskusba, hogy a gazdag bazárok körül kielégítsék rablási szenvedélyüket.

Az itteni arabok között vannak sokan, akikben „lobog” a harci vágy és kenyerüket sem tudják megkeresni. Ezek a legjobb anyagot képezik azoknak a toborzó irodáknak, amelyek 3-4 font havi fizetéssel „felkelőket” verbuválnak Palesztina részére és át is csempészik őket a határokon. Azt hirdetik az arabok (meg az európai „arabok” is), hogy az eszme a fő, azért kell küzdeni, ha kell, meg is halni. És megindulnak ezek az „eszmeharcosok”, hogy a fizetésért, ami nagy összeg szemükben, harcoljanak az arab függetlenségért. Ott suhannak át a határon, ahol 1934-35-ben zsidókat vittek be „illegálisan” a határokon, Palesztina felé.

DAMASKUSBAN

Megérkezünk Damaskusba. Damaskus, amelyet törökül Dimask-nak, arabul Es-Sam-nak hívnak, Syria fővárosa, amelynek 300.000 lakosa van, közöttük tízezer zsidó.

Damaskusban mindenekelőtt utánanézhettünk a történelmi multnak. Ősrégi város ez, amelyet már az egyiptomi és asszír időkben is ismernek. Még Ábrahám idejében is szerepet játszott már, mert a bibliai „Dammesek”, már a mostani Damaskus. A legrégibb időkben is találkoztak itt a karavánok. Salamon király idején önálló arameus királyság fővárosa, amíg az asszírok el nem rabolták. A régi zsidó királyság idején, Damaskusnak nagy szerepe volt a zsidó állam külpolitikájában, Hasael és III. Benhadad királyok veszedelmes ellenfelei voltak Izraelnek. A rendes időszámítás előtti 732-ben elvesztette önállóságát és azóta nem is volt független.

A középkorban és ujkorban nem volt nagy jelentősége Damaskusnak a zsidó történelemben. Bizánc éppen úgy üldözte a damaskusi zsidókat, mint a palesztinaikat. Amikor Heraklius, keletrómai császár 628-ban újra meghódította Damaskust, a zsidókat erősen üldözték. Amikor 636-ban az arabok elfoglalták a várost, a zsidóságra ez valóságos megváltás volt. Az Omajjadok uralma alatt magasabb

hivatalt is betölthettek. 750 óta az Abasszidok uralkodtak Bagdadban. Mindenkor centruma volt az arab kultúrának.

De nem akarjuk tovább folytatni a történelmi visszapillantást, hiszen itt vagyunk az Omayyad szálloda minden komforttal berendezett vesztülbüljében.

A MAI DAMASKUS

Ott ülünk és nézzük azokat a kiszikkadt angol lady-keket, akik örökölt, vagy férjük által megszerzett fontokat elutaztatják és most a nyugati kényelemmel berendezett damaskusi szálloda szobáiba vonulnak vissza. Baedeckert forgainak és tanulmányozzák, hogy mit nézzenek meg és merre utazzanak. Megtudom a portástól, hogy a szobám szomszédja Nashasibi, aki Said pasát várja itt, az a Nashasibi, aki nagy szerepet játszik a mai Palesztina történelmében. Csak egy vékony fal választ el bennünket egymástól. Egy vékony rabitzfal? Nem! Egy egész világ.

Korán reggel meg akarom nézni a várost. Kétfogatú kocsit veszek. A kocsis nem ért egy szót sem európai nyelven. A rendőr sem tud segíteni. Feze alatt vakargatja fejét az arab kocsis és végre megindul. Azt hittem, hogy odavisz, ahova kértém, a régi zsinagóga romjaihoz, ami legjobban érdekel. Megy, megy a kocsis, végre megáll egy vadonutaj ház előtt. Rögtön látom, hogy ez nem lehet kétezer éves rom, hiszen ez alig néhány éve épült. Bemegyek egy régiségekkel teli ragyogóan szép üzletbe.

Üvegajtó, szőnyegek a földön, kelet kincsei és giccsei mindenfelé. Kiderül, hogy az áruházhoz hoz minden idegent a kocsis és kijelentik ott, hogy nem kell fizessenek egy piasztért sem a kocsisnak, mert azt ők rendezik, csak nézzek alaposan széjjel az áruházban. Sőt, oda is elképzolnak majd, ahova menni szándékoztam. Tanulhat Amerika! Ez aztán reklám! A kocsis értelmetlenül tetteti magát és mindenkit idehoz. Az áruházba. És még merjék mondani, hogy a Kelet nem élelmes.

A KIASOTT ZSINAGÓGA

Mikor a kocsival kifelé tartunk az ásatások felé, még lapozgatok a régi könyvekbe. Olvasom, hogy a XIX. század eleje óta, sok zsidó bankár és nagykereskedő szerzett itt vagyont és nagy politikai befolyásuk is lett a városban. A Farchik, akik Akkóban is befolyással bírtak, amikor egyikőjük megölte Abdallah pasát, formális háborút viseltek annak híveivel. Érdekes, hogy a sok ellentét miatt a gazdag zsidók élete gyakran veszélyben volt és ezért sokan európai hatalmakkal kerestek védelmet, élet- és vagyonbiztonságot. Így a Picciottó-k több, mint 100 évig voltak osztrák konzulok Aleppóban. A legtöbb zsidó osztrák védelem alatt állott. 1840-ben volt a híres damaskusi affér. A következő évtizedekben is még számos zsidó család nagy tekintélynek örvendett. 1860-ban a mohamedánok vérfürdőt rendeztek a keresztények között, s akkor a zsidókat megkímélték. De ártatlanul védolták őket azzal, mintha a druzokkal és a többi mohamedánokkal összejátszottak volna. Sok zsidót is megkínáltak ezután. Az utóbbi évtizedekben a damaskusi zsidóság úgy szelleme, mint materiális téren visszajelölt. 1880 óta az Alliance sok iskolát tart fenn. Eredmény, mint mindenfelé Keleten: a zsidó ifjúság elidegenedik a tradícióktól. A világháború idején nehézség a palesztinai zsidó család menekült ide és ezzel a nemzeti öntudat kezdett hivatkozni. A cionista szervezeti fiú- és leányiskolákat tartott fenn, héber oktatási nyelvvel, de ezeket néhány év után pénzhány miatt feloszlatták. 1925/26-ban nagy felkelés volt, amikor a zsidók egyrésze kivándorolt. Szellemi téren alacsony fokon állanak, a vallási formákat betartják, de Tóra-studiumot nem végeznek.

Bár tisztában vannak az arab nyelvvel, mégsem vesznek részt a megújuló arab kulturális életben.

Légs csak

legszebbek és legolcsóbbak

FAUR LUX
sandalette
nyári divatcipők!Női, piros, kék
fehér stb.
színekbenFérfi,
barna és fekete375
lettőlStrand sandalettek 175
fehér és piros
lettől

Gyermek sandalettek minden színben és nagyságban. Óriási választékban, olcsó, egységes, készpénz árakban. „CONSUM” és P. T. T. tagoknak is.

FAUR LUX Cipő-
áruházbanBdul. Regele Ferdinand 3. Heyman üzletházban
Fióküzlet: Strada Avram Iancu No. 5.

De hagyjuk ezt, mert kocsink piszkos, keskeny utcákon megy. Ezek az utcák már a második szent-templom idején is álltak. Van néhány régi zsinagógája, egyik a XVI-ik századból. De nem erre vagyunk kíváncsiak. Azt a kiásott templomot akarjuk megtekinteni, amelynek az archeologusok csodájára járnak, mert teljes épségben maradt meg.

1700 ÉVES TEMPLOM

Mégis a Szenttemplom fennállásakor felépült ez a csodás templom. Később rekonstruálva lett és így ma körülbelül 1800 esztendő. Akkor már Smuel Hakohan ujjáépítette a templomot és neki köszönhető, hogy a hellén kultúra nyomain fedezhetők fel azokon a nagyszerű olajfeszímenyeken, amelyek még teljes színpompájukban virítanak a falakon. Ismeretlen festők művei ezek. Az egyiptomi kivonulás, Mózes a Nilusban, Áron aranyborjú imádása, Mózes lejön a kőtáblákkal a hegyről, a tizenkét törzs szimbólumai, Babel vizeinél. Mind képekben, 1800 évesek. A templom teljesen ki van ásva már. Az egyik rész a kohantáké és levitáké és itt alhattak az útutazó idegenek. A második részben állott a frigszekrény. A frigszekrényhez közel egy kőszék. Itt ült a község vezetője. Kőfaragványok, mindenféle a zsidó szimbólumok: a hétágu gyertyatartó. Lépcsők is vannak, ezeken olvasták fel a tóra szakaszait. Itt is láthatók képek. Az arcok görögarcú, szép fekete és göndörhaju ösöket mutatnak. Ezekiel próféta képmása és sok olyan kép, amely régészeti szempontból felbecsülhetetlen értékű.

Fényképfelvételeket szerettem volna csinálni, de nem lehetett. Tiltja a per, amely az ásatást végző amerikai egyetem és a syriai kormány között dül. Az egyetem magának vindikálja az érdemet, viszont a syriai kormány magának vindikálja az érdemen kívül a tulajdonjogot. A vita következtében nem szabad fényképezni. Érdeklődésemre megtudtam, hogy azért maradhatott ennyire épségben a templom, mert amikor ellenség közeledett, telirakták az egészet kőekkel, meg téglákkal, mintha eltemették volna s méghozzá építése után tizenegy esztendővel: Ezért tudott ennyire megmaradni. Ennyire épnek és ennyire tökéletesnek, hirdetvén a zsidóságnak, a damaskusi zsidóságnak 1800 év előtti kulturáját, nagyságát és dicsőségét...

S. SOSKIS

„Amint megszűnik az arab terror, páratlan fellendülés következik be”

Mit látott Palesztinában dr. Farkas Pál oradeai gyógyszerész?

Oradea. — Sokan mennek és sokan jönnek Palesztinából. Mindenki hoz impresszókat, élményeket és van bizony sok olyan „eredeti” meglátás, ami tulajdonképpen az egyénnek „élmény”, de végeredményben az újságolvasó előtt — sablon.

Dr. Farkas Pálról azonban mégis írunk kell, aki most jött haza Palesztinából. Nem volt cionista, sőt távol állott tőle. De már az elején megmondjuk, hogy miután hazajött, kijelentette, hogy *boldogan menne oda lakni, ha élethelehetőségei ezt lehetővé tennék.* Dr. Farkas Pál annak a Farkas Istvánnak fia, aki — lehet bátran mondani — Oradea messzi földön híres kereskedőinek elitjéhez tartozik, hiszen több mint tíz esztendeje a Kereskedelmi Csarnok elnöke és általános tiszteletnek örvendő a társadalom minden rétegében. Gyógyszerészeti diplomája van Farkas Istvánnak, de *amellett huszonöt éve mint az „Apollo” drogéria tulajdonosa, a kereskedelmi pályán fényes sikereket mulathat fel.* A rendkívül képzett, sokoldalú Farkas Istvánnak lelki beállítottsága régebben a teljes asszimiláció volt. A zsidósággal az a kapcsolata volt meg, ami a „békevilág” neologjainak ismerve volt. El-eljárt a templomba, de különben már szülei házában sem látta maga előtt az úgynevezett ortodox tradíciókat. Természetesen mindhárom sikerült fiát is ebben a szellemben nevelte. És csodálatos utmutatása a zsidó történelmi iátumnak, hogy *mennyire visszakanyarodott az útja a Farkas családnak, egészen az ősi humuszig — Palesztináig.*

Megírta a „Népünk” több ízben és részletesen, hogy miképpen került dr. Farkas László, mint korunk egyik legkiválóbb fizikokémikusa, a berlini Nobel-díjas Haber-nek, asszisztense az angol egyetemeken keresztül, Weizman Chaim jóvoltából, a jeruzsálemi egyetem fanszékiéig. Dr. Farkas László sem volt cionista. De kiváló tudós, akit Weizman, a kémia egyetemi tanára felfedezett, (amellett, hogy szakkörökben világszerte ismert a neve) és egyetemi tanárrá neveztetett ki a zsidó egyetemre.

Most meglátogatta őt fivére, dr. Farkas Pál és a következőket mondotta élményeiről:

VALÓBAN OLYAN RETTENTŐEK A TERRORCSELEKMÉNYEK?

— *Higyje el —* mondotta dr. Farkas Pál — *hogy egy kicsit tuloz a világsajtó, amikor olyan komor színekben vázolja az arabok terrorját.* Tagadhatatlan, hogy vannak bombamerényletek és vannak olyan kilengések, amelyek bizonyos tekintetben megbenítik a fejlődés egyenes vonalát. De Palesztinában *rendkívül optimisták az emberek.* Ha szabatosan akarjuk kifejezni magunkat, akkor azt mondhatjuk, hogy *„az élet megy a maga útján”, mindenki elvégzi feladatát, csak a vállalkozó tőke óvatos.* Az építkezés tényleg pang, dacára annak, hogy husz milliárd lej érték fekszik gyümölcsötlenül a bankokban. *Abban a pillanatban, ahogy megszűnik az arab nyugtalankodás, páratlan fellendülés következik be.* De *mind ezek dacára, az emberek, a meglévő kereteken belül agilisán dolgoznak és csodálatos optimizmussal tekintenek a közeljövő felé.*

MIT HOZ A KÖZELJÖVŐ?

— Fivérem olyan kapcsolatokat tart fenn vezető zsidó körökkel, hogy információja alapján bátran mondhatjuk, hogy a felosztás rövidesen meglesz. Természetesen

nem a Peel-javaslat alapján, hanem sokkal szélesebb keretek között. Ha pedig ez a felosztás meglesz, akkor ömleni fog a teaurált tőke a vállalkozásokba és újra megindul az építkezés és általában az építés, s ha megfélelő külkereskedelmi politikát inaugurálhat majd az önálló zsidó állam, akkor olyan iparok is fellendülhetnek majd, amelyek eddig a kicsiny vámvédelem mellett csak tengődtek. Ma nagyon nehéz a helyzete sok iparágak, mert a világ minden részéből özönlik oda az olcsó iparcikk. Mindenki bizik a felosztásban és ezzel kapcsolatban a biztos és konszolidált helyzetben.

VOLT ÖN AZ EGYETEMEN, AHOL FIVÉRE TANIT?

— Épen résztvehettem az egyetem „bármicvoh” ünnepélyén, amikor a héber egyetem tizenharmadik évét fejezte be. Gyönyörű ünnepség volt. Több mint husz fiu és leány kapta meg a diplomáját. (Dr. Farkas számos fényképfelvételt mutat, amelyet maga vett fel az ünnepségről. Épen Dr. Magnes tartja szónoklatát és előtte az asztalon kerekre hajtogatva a sok friss diploma, ami kiosztásra kerül).

— *Fivérem, aki nem tudott héberül, két év alatt annyira megtanulta a nyelvet, hogy ma már héberül tart előadást a hallgatóknak. Minden szakkifejezésre van már megfelelő héber terminus-technikus, ami lehetővé teszi a folyamatos tanítást.*

MIT MOND A HALLGATÓK SZELLEMI KÉPESSÉGEIRŐL?

— *Fivérem el van ragadtatva, főleg az orosz és lengyel fiúk és lányok szellemi adottságaitól.* A legelvontabb és legnehezebb szakkérdéseket nagyszerűen aperciálják és kitünő tanulmányanyagot adnak. Az ő szakát — fizikokémiát — nem hallgatják nagyon sokan, de mind kiváló reprezentánsa lesz en-

Uj Orth. Kóser Pensió

Tatranska

Lomnica-n

(Magas Tátra)

Szigoruan megbízható orth. kóser pensio, minden igényt kielégítő komforttal megnyitott. Olcsó árak. Előszaiszonban kedvezmény

Cim: LENCZ pensio, villa Goldberger, Tatranska Lomnica.

Palesztinába utazók

forduljanak bizalommal a

ZION-LLOYD-hoz

București, Calea Victoriei 33. Tel: 36913
amely a legmegbízhatóbban végzi a közeli utazásokat. — Saját képviselők Palesztinában, Egyiptomban, Szíriában és Cyprus szigetén.

Hajójegyek az összes tengertjáró gőzösökre kaphatók: „Regele Carol I”, „Dácia”, Románia”, „Theophile”, „Gantier”, „Providence”, „Har Zion”, „Polonia” stb.

Hajójegyek a világtengerek összes vonalaira! Vízumszerzés és csomagszállítás.

Transilvániai ügynökségek:

CLUJ: Dr. W. Neumann, Str. Berthelot No. 12.
ORADEA: I. I. Ibreriu Ursch, Str. N. Iorga 21.
Satu-Mare: Fuchs Marcel, Str. Dr. Teofil Dragoș 14.
Sighet: Kálmán Kóhan, Tel. 78.

nek a nehéz szakmának. Fivérem tanít és amellett tanul, tovább folytatja kutatásait, (amiről még hallani fog a világ — volt a megjegyzésünk). Dr. Farkas szerénven elmosolyodik és erre megemlítjük, hogy a hydrogent, a „nehéz víz”-et, amelyről még a tokioi egyetemen is beszéltek már, dr. Farkas kutatásai alapján.

ÖN NEM „CIONISTA”. VALTOZÁST JELENT FELFOGÁSABAN AZ UT?

— Nem tudom megérteni, hogy mire kell még ez a disztinkció, hogy „cionista”. Hiszek, vagyis mindkét fivérem felfogását is ez tükrözi vissza, akik ott vannak, tehát hiszünk abban, hogy dacára a nagy nehézségeknek, amelyet az arabok agitációja jelent, mégis ki fog épülni a független zsidó állam. Bár vannak még egyéb nehézségek is. A föld nem elég termékeny, a Holt tenger üzei rengeteg műtrágyát gyártanak, amit autókamionok visznek széjjel az ország minden részébe. A vízhiánnyal is küzdeni kell, de ezek mind olyan nehézségek, amelyet a zsidó kitartás, szívósság és élni akarás le fog tudni győzni.

— Talán legjellemzőbb, amit ezzel kapcsolatban mondhatok, hogy szívesen lennék már én is annak a közösségnek dolgos tagja, amely ott új életet kezdett. De ahhoz sok pénz kell, hiszen ott más felfogás uralkodik. Nálunk 5 millió lei hatalmas összeg, ott 5000 font nem sok pénz. Ahogy Londonban is más összegek azok, amelyeket „komoly” vállalkozási tőkének tekintenek.

— Lényeges metamorfózis megy át az, aki végignézi a palesztinai építés gígász munkáját. Egészen más világ van ott, lelkes zsidókat látni, felemelt fejjel néznek a jövőbe és biznak abban, hogy megvalósul a „zsidó álom”, mely nem lesz egyéb, mint — a zsidó állam.

Ezzel befejezte a beszélgetést dr. Farkas Pál, aki nem elfogultan, hanem hűvös objektivitással indult el és mint a zsidó ország építésnek lelkes harcosa jött vissza, hogy tovább dolgozzék atyjának vállalkozásában. A Farkas család típusa annak a nagyszerű zsidó géniuszoknak, amely a világ minden részében megállja derekasan helyét. Ha kell, itt az európai nehéz viszonyok között és ha lehetősége van, akkor derekasan kiveszi részét a zsidó országépítésben is!

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. kóser restaurant
București, str. Carol 32. I. emelet

Divatos

fürdődresszek,
habselyem bluzok,
nyári ingek,
férfi- és gyermek-
zokni jó minőségben **olcsón**
LONDON
kötődében

Princ-féle zománcedények
„ROYAL“ petrolgázfűtőgépek
Karnisok, vitrage-rudak
Alpacca evőeszközök stb.
Propaganda árak!
STERN JOZSEF
„Fierăria-Centrală“
Piața Mihai Viteazul No. 2
Telefon: 8-92

Minőségben
árakban
ízlésben

SZÖVEI
különlegességeink vezetnek!
Dus választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld
posztóruház
Oradea, Piața Regina Maria I. (Mishidjő)

Játszanak bizalommal
a Loteria de Stat

COLECTURA OFICIALA-nál
FŐELÁRUSÍTÓHELY:
Cluj, Reg. Maria 46.
ORADEA, B-dul Regele Ferdinand II.

Festékek,
padlólakkok,
zománcfestékek, keféáruk
legolcsóbban: **STERN**
festéküzletben
Nicolae Jorga ucca 10. - Telefon: 3-78.
Cimre kérem ügyelni!

Figyelem!**1938 június 15**

az állami osztálysorsjáték végső nagy huzása

30 ujmilliomosés 117432 más nyeremény **317 millió lei** értékben.**Ujítsák meg sorsjegyeiket!****LOTERIA DE STAT****Hackmayer** uri szabóság és férfi divatüzletOradea, Bdul Regele Ferdinand 4.
Telefon 2075 Angol és belföldi szövetujdonságok
Uri divat különlegességek
nagy választékban

Ugy minőségileg mint árban

„VULCAN“ Hartmann verhetetlen

Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 1.

Retikülök, bőröndök és utazási cikkek saját üzemi lerakata

Minden nő szerezzé meg a le-
hetőseget arra hogy szép s aki szép, még
szebb legyen! Szépnek lenni fegyver, az étellel
vivott harcban. Mindenütt előnyben része-
sül a szép, csinos, elegáns nő. Arcát a kozmetika,
hanyag természetét, hibás vonalait pedig

Kováts Sándorné(Nílgesz-telep) művészi fűzőkészítési tudá-
sával szépíti meg. Divatos vonalakat adó forma-
fűzőt, melltartót, princesst, csipőszoritót, higiénikus
orvosi fűzőt rendeljen nála.

Legmodernebb, legolcsóbb,

„Standard“vasbutorgyár
Strada Aurel Lazar 10.
(logházműhely)

Zsidó földvásárlások Ber-Seba környé-
kén. A Palestine Land Development Com-
pany a napokban földvásárlási tranzakciót
bonyolított le, mely által 9000 dunam föld
Ber-Seba területén zsidó tulajdonba ment
át. A területet egy vásárló csoport nevében
bonyolították le, melynek élén Mose Smi-
lansky áll. A Palestina Land Development
Company több földvásárlást eszközölt már
ezen a területen. Az új földvásárlás a zsidó
földtulajdont ezen a vidéken 59.000 dunam-
ra nagyobbitotta meg. A nehézségek, me-
lyek az ezen területen megváltandó földek-
kel kapcsolatban felmerültek, különösen az
1936. évi zavargások óta jelentékenyen fo-
kozódtak, mert a volt jeruzsálemi mufti erős
zsidóellenes propagandát fejtett ki.

— FÜZŐ ÉS MELLTARTÓ legújabb
modellekben ROSENZWEIG R. leányánál,
JUST-nénál szerezhetők be. Oradea, str.
Ciorogariu 11. Főpostával szemben.

KelmefestéstNői ruhák, férfi öltönyök, trenckotok,
átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen
és olcsón vállalja**BORGOS**

ORADEA, Színház oldal, Bazár-épület.

„Solduri“**cipőüzlet Alexandri-u. No. 6.**Szandálok, nyári cipők,
mintapárok nagy választékban

Hét-ről-hétre

Berlin. - A német birodalmi statisztika legújabb jelentése szerint 1936-ban 1048 zsidó és 18 vegyes házasságot kötöttek. Ugyanebben az évben 494 zsidó gyermek született (254 fiú, 260 leány). E születésekkel szemben áll 2458 halálozás (1242 férfi, 1241 nő). Vagyis ötször annyi halál, mint születés.

Damaszkusz. - Jamil Mardam, Szíria miniszterelnöke levelet intézett a szíriai arab lapok szerkesztőseinek, amelyben arra kéri őket, tolmácsolják legmelegebb köszönetét az Amerikában élő szíriai zsidóknak, akik 30 ezer frankot küldtek a szíriai árvíz-károsultaknak, jóllehet, a károsultak között egyetlen zsidó sem volt.

London. Neville Chamberlain miniszterelnök egy interpellációra adott válaszában kijelentette az alsóházban, hogy különböző szervezetek koordinációs bizottságot alakítottak azoknak a menekülteknek a segélyezésére, amelyek Németországból és Ausztriából Angliába kerültek és a kormány jóindulatúan fogja mérlegelni azokat a javaslatokat, amiket ez a bizottság fog előterjeszteni.

București. - Az állampolgárságok felülvizsgálása eredményeinek pontos összeírása végett az igazságügy-miniszterium a napokban statisztikai őrületet küldött az összes bíróságoknak.

Jeruzsálem. - A jaffai zsidónegyedben összeállítás támadt, amelynek során egy arabot megölték, kettőt súlyosan megsebesítettek. Jeruzsálem egyik külvárosában rálöttek két zsidó munkásokkal telt társas gépkocsira. A munkások visszalöttek és súlyosan megsebesítettek egy arab támadót. A terroristák továbbra is támadásokat vezetnek a Hebron és Berrsheba közti települések ellen annak dacára, hogy a rendőri erőket növelték. Ma éjjel lelőttek egy rendőrt, délelőtt két rendőrt elraboltak. Egyiket holtan találták meg később, a másik eszméletlen állapotban van. - A Havas jelenti, hogy a legutóbbi incidensek miatt a hatóságok megtiltották, hogy esti 9 és reggeli 5 óra között a lakosság az uccán közlekedjék. Jaffában és Tel-Avivban több letartóztatást eszközöltek.

Montreal. - A lengyelországi származású zsidók elhatározták, hogy a szűkösödő lengyelországi zsidók számára Kanadában 50.000 dollárt fognak gyűjteni.

New-York. - Az ortodox hitközségek amerikai szövetsége gyűlést tartott. Egy millió dollár gyűjtését határozták el, amelyet a vallásos nevelés fejlesztésére fognak felhasználni. - 60 éves korában meghalt Ezekiel Wortsmán ismert jiddis író.

Varsó. - Gdunia kikötő zsidó lakossága felkereste a varsói kormányt, s panaszt emeltek a nemzeti demokraták antiszemita jellegű bojkottakciója ellen.

Szofia. - Salomon A. Rosanes zsidó történelemíró 76 éves korában elhunyt a bolgár fővárosban.

Stockholm. A stockholmi Wizo, mint minden évben, az idén is jótékonybazi bazárt rendezett. E. Kronheim rabbi vezetése alatt. - A svéd sajtó palesztinai leveleket közöl. A „Svenska Dagbladet” C. A. Dymling tollából, aki a stockholmi rádió igazgatója, részletes ismertetést ad a zsidó-arab ellentétéről. A „Dagens Nyheter”-ben Gösta Carlberg ír dicséretes szavakat a zsidó pionírmunkáról. - A skandináv zsidó ifjúsági szervezet július 4-től 15-ig Stockholmban gyűlést fog tartani. Az ünnepélyes megnyitót, a betegsége miatt akadályozott prof. Ehrenpreis, főrabbi helyett Eli Heckscher prof. fogja tartani. - 9000 svédkorona költséggel egy ifjúsági otthont építenek, amelyben találkozni fognak az összes zsidó szervezetek.

New-York. - Az amerikai három rabbiszervezet, az ortodox, a liberális és reform-rabbik szervezete egyöntetien elhatározták, hogy május 27-én és 28-án gyászistentiszteletet tartanak valamennyi USA-beli hitközségben, azoknak az európai zsidóknak emlékére, akik a zsidóellenes üldözések miatt szenvednek. Salom Asch, korunk legnagyobb élő zsidó írója, aki a Normandie fedélzetén Amerikába érkezett, kijelentette az újságíróknak, hogy a következő öt évben, éventént legalább 150.000 kelet- és középeurópai zsidónak kell kivándorolni.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

BUN DE IMPRIMAT.

Megkezdődtek az országőr ünnepségek

Junius elseje és nyolcadika között nagyszabású országőr ünnepségek zajlanak le az egész országban, amelyeknek részletes programja a következő:

Junius 1-én a falu és a város ünnepe.

Junius 2-ika a nemzet hőseinek ünnepe. (A gyászünnepségek a temetőben). Junius 3-ika a nemzeti és a társadalmi együttérzés napja. (Gyűjtési rendeznek az országőr repülőgép javára).

Junius 4-ike az egészség és a jókedv napja. (Nagyszabású tornajátékok és nemzeti táncok). Junius 5-ike a léleknevelés napja. (Az országőr templomba megy).

Junius 6-ika a fegyelem és a rend napja. (Az ország minden részében példás rendben és fegyelemben folynak le az ünnepségek).

Junius 7-ike a munka napja. (Az országőrök szorgalmuk és munkájuk díját kapják meg.)

Junius 8-án záró ünnepségek a Nagy Országőr tiszteletére.

— **ELŐKELŐ CÉG** keres ismerettséggel bíró, agilis ügynököket, (ügynököket), állandó foglalkozásra és jó keresetre Oradeán és Bihormegye községeiben. Ajánlatok „Állandó kereset” alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek.

— **Ausztráliai zsidó élet.** (Sydney). Cionista konferencia volt Sydney-ben, amely több napon át tartott. Nagyon érdekes volt a konferencia, amelyen egy németországi emigráns zsidó nő is résztvett. A megnyitói ülésen a miniszterelnök és a főpolgármester is résztvettek, akik beszédet is tartottak. Az ünnepség a Maccabian Hall-ban folyt le. A Wizo is képviseltette magát, amelyet Mrs. Benzion alapított. A világrész minden részéből érkeztek delegátusok. Az egyik ünnepi banketten résztvett Lady Wakehurst is, aki New South Wales kormányzójának felesége. A kormányzó felesége buzdító beszédet is tartott.

MEGHIVÓ

az Ardeal-Banati Országos Iroda (a nyugati szer-tartású Hitközségek Szövetsége) kebelébe tartozó összes hitközségeknek az 1938. évi június hó 12. és 13. napjain, Timișoaran tartandó

XIV. KONGRESSZUSÁRA.

Tudnivalók: Amennyiben a kongresszus tárgyalásait hétfőn délig befejezni nem tudná, úgy a tárgyalásokat hétfő délután 4 órakor ugyanott folytatjuk.

A kongresszus tagja minden hitközség elnöke, v. helyettese, főrabbi, v. rabbija. Továbbá minden taghitközség 100 tagig 1 (egy) delegátust, 300 tagig 2 (kettő) és minden további 300 tag után 1-1 delegátust jogosult a kongresszusra küldeni.

A delegátusok készkiadásait az illető hitközség tartozik megtéríteni, amennyiben azt a delegátus igényelné.

A delegátusok bejelentésének határideje június 3-ika, amely időpontig kérjük a kiküldendő delegátusok névsorát a timișoari hitközség titkári hivatalával (Timișoara, str. Mărășești 10), valamint a cluj-i Központi Irodával közölni szíveskedjenek. A timișoari hitközség fogadó-bizottsága gondoskodni fog az érkező delegátusok fogadtatásáról és megfelelő elhelyezéséről. Junius 12-13-án ünnep lévén, bizonyos, hogy vasuti féláru kedvezményes utazás is lesz.

Minden egyébként, a kongresszussal összefüggő ügyben készséggel ad felvilágosítást a cluj-i Központi Iroda titkársága.

Cluj, 1938. május hó 18-án.

Hittestvéri üdvözléssel:

Lax A. Salvador,
főtítkár.

Dr. Fischer József,
elnök.

PALESZTINA NEVET

Nemrégiben megjelent egy időszerű humoros lap Jeruzsálemben, Chadgadjo címen. Ez a lap ironizálja a helyzetet és néhány humorát alant adjuk mutatónyul.

Van egy arab község Palesztinában, a neve: Kakun. Itt van az arab terroristák főfészke. Ez a Kakun hadat üzent a brit birodalomnak. Erről a Kakunról írja a Chadgadjo „londoni távirat alapján”. Azért szereli fel Anglia hadseregét sokszáz-ezer emberrel, sokszáz hadihajóval, sokezer repülőgéppel, tankkal, azért fog össze 4-500 millió ember a brit birodalomban, mivel nem tudja legyőzni Kakun községet. Nem segített az angol hadfelszerelési gyárak öt éves lázas éjjel-nappali munkája sem és most elhatározták, hogy a Népszövetséghez fordul dolgoznak ki, hogy legyőzhessék az arab Kak-un-t.

A másik távirat Kak-un-ból van keltező és a következőképp szól: kak-un-i „kormány”, amely hadiállapotban leöndök tartja magát a brit birodalommal, elhatározta, hogy a Népszövetséghez fordul a spanyol benemeghatározási politika ügyében és ugyanabban a jegyzékben, a kak-un-i kormány hozzájárul az osztrák Anschlusshoz.

EGY TEL-AVIVI ISTENTAGADÓ

Egy tel-avivi zsidó, akit nagy apekosznak tartanak, amikor villámlik és mennydörög, mindig nagyon reszket. Megkérdezi tőle, hogy miért, azt válaszolja:

— Félek, hogy az Örökkévaló egy új Tórárt akar nekünk adni és reszketek ettől az új Tórártól...

A KOLDUSNEVELÉS MAGAS ISKOLAJA

Egy öreg koldus tanítja fiát és legfőbb elvül a következőket ajánlja: igyekezz, hogy ne beszélj az életben sokat. Csak két szót kell kultiválni, az „igen”-t és a „nem”-et. Például, ha azt kérdeik, hogy imádkoztál-e, azt kell mondanod mindenkor, hogy „igen”. Ha pedig azt kérdeik, hogy ettél-e, azt kell mindenkor válaszolnod, hogy „nem”. Így lehet aztán boldogulni ezen a pályán.

UJ KANAAN

Az arabok megfáradtak egy tejeskannákkal teli teherautót és addig lövöldöztek, amíg a kannából kifolyt a tej.

— Miért tették?
— Hogy bebizonyítsák azt a régi igazságot, hogy Palesztina egy tejjel-mézzel folyó Kanaan.

JÓTÉKONY HÖLGYEK AKCIÓJA

Az elmúlt télen jótékonykodó zsidó hölgyek, felruházás céljából estélyt rendeztek. Egy vallásos ur, aki résztvevett az estélyen, látván a hölgyek mély dekoltázsát, kijelentette, hogy előbb talán a hölgyek részére kellene csinálni egy „felruházási akciót”.

MÉG EGY NÉHANY BUCSUSZÓ HITLER ÉS

MUSSOLINI KÖZÖTT

— Hitler így szólt beszédében Mussolinihez:
— Sohasem fogom elfelejteni a Ducenak, am az Anschlussnál tett. Ezért is arra kérem, hogy soha ne is emlékezzen és ne is emlékeztessen rá.

JÓVÁTETEL

Egy öregasszony egyszer elment a belzi rabbihoz s így beszélt hozzá:

— Oh, te Istennek embere, légy az én szószólóm. Istennél, hogy bocsássa meg az én bűnemet és hogy a halálom után a paradicsomba kerüljek.

A belzi válaszolt:

— Hát nem tudod-e, hogy öregasszonyok nem juthatnak a paradicsomba?!

Az asszony erre méltatlankodni és kiabálni kezdett. Am a bölc rabbi mosolyogva így egészítette ki a saját szavait:

— Azért nem, mert előbb fiatal leánykákká változtatják át őket odafönn az égből.

NEHÉZ KÉRDÉS

Az iskolában megkérde a tanító:

— Jakabka, mi a te apád?

— Beteg.

— Nem azt kérdelem, hanem hogy mit csinál?

— Köhög.

— Ejnye, Jakabka értsd meg, mit csinál a te apád, ha nem beteg?

— Nem köhög.

— Ejnye, ejnye, de hát mit csinál, ha nem beteg és nem köhög?

— Akkor egészséges.